

Társadalmi vitán Az új Magyarország programja

Bár a kormány februárban rábólintott a második Nemzeti Fejlesztési Terv (NFT II.) stratégiájára, és azt Az új Magyarország programja néven már társadalmi vitára is bocsátotta, az NFT II. körül messze nem az eredeti terveknek megfelelően mennek a dolgok. És a legnagyobb gond nem is a határidők tologatása.

Baráth Etele Európa-ügyi miniszter az év elején még arról beszélt újságíróknak, hogy a kabinet február közepén első olvasatban elfogadja az NFT II-t, március közepéig lezajlik a társadalmi vita, és a dokumentumot még a választások előtt, március 31-én benyújtják Brüsszelbe. Akkor a Fidesz azzal fenyegetődzött, hogy ha a Gyurcsány-kormány konszenzus nélkül juttatja el a stratégiai dokumentumot Brüsszelbe, akkor győzelme esetén Orbán Viktor visszakéri azt átdolgozásra. Brüsszel jelezte, hogy hajlandó akár a választás előtt beadott dokumentumot is értékelni, hiszen azt legitim kormány nyújtana be társadalmi egyeztetés után, és az Európai Bizottság semmiképpen nem akarna oka lenni annak, hogy eseteleg késésbe kerül a magyar felkészülés a jövő évi támogatások fogadására. A politikai vita azonban hozzájárult a csúszáshoz. Kezdetben ugyanis a Nemzeti Fejlesztési Hivatal próbálta kívül tartani a pártokat, nehogy még menet közben szétszedjék a gondosan kidolgozott koncepciót. Később pedig a fideszes politikusok húzták az időt, ezért késett a négy párti egyeztetés.

Végül a Gyurcsány-kormány vagy rákényszerült, vagy úgy gondolta, újráválasztása után is lesz alkalma az NFT II. benyújtására, így azt júniusra halasztotta. Ekkor hirtelen a Fidesz is magáénak kezdte érezni a programot, s azzal támadta meg az MSZP választási programját, hogy az egyszerűen az NFT II. átkeresztelt változata, azé az NFT II-é, amelynek kidolgozásában a Fidesz oly sokat segédkezett. Persze, ha a pártok fejlesztési programjai roppant mód hasonlítanak az NFT II-höz, annál jobb hírt nem is hallhatnánk. Elvégre az azt jeleznék: e célkitűzésekben teljes a nemzeti konszenzus, és kerüljön bárki is kormányra, a 2007 és 2013 között hazánkban járó 6650 milliárd forint uniós felhasználása körül nem lesznek további viták. Elvégre ebben az időszakban évente minden magyar lakosra mintegy 80 ezer forintnyi támogatás jut, s ezt hatékonyan felhasználni nem apró kihívás.

Az új Magyarország programjának társadalmi egyeztetéséhez egyébként – az Országos Fejlesztéspolitikai Koncepcióhoz hasonlóan – egy elektronikus kérdőívet fejlesztett ki a Nemzeti Fejlesztési Hivatal. A kérdőív és a hozzá tartozó szoftver – akárcsak maga a dokumentum – a hivatal honlapjáról (www.nfh.hu) letölthető, s így bárki kifejezheti róla véleményét. A dokumentum véleményezésére a Nemzeti Fejlesztési Hivatal mintegy ötezer partnert külön is felkért. A társadalmi szervezeteknek egyébként lesz még alkalmuk véleményük kifejtésére azután is, hogy a kormány áprilisban második olvasatban is elfogadja a dokumentumot, sőt, a benyújtást követő, a bizottsággal folytatandó, várhatóan ősszel véget érő egyeztetések idején is.

Az NFTII. jelenlegi változata szerint a pénzek felhasználását öt irányító hatóság felügyeli majd. A megszűnő agrárhatóság (AVOP) helyett megjelenik egy központi szervezet. Erre a készítőik szerint azért van szükség, mert 2007-től évente háromszor annyi forrást kell hasznosítani, mint jelenleg, s ez folyamatos ellenőrzést és korrekciót tesz szükségessé. A központi irányító hatóság két évente új akcióttervet is készít, továbbá felügyel a 38 kohéziós nagyprojektet.

Sokkal nagyobb a változás az operatív programok területén, s itt történt a legnagyobb visszalépés is a korábbi tervekhez képest. A NFTI-hez képest megszaporodtak az operatív programok, számos új ágazati, valamint hét regionális program jelent meg. A humán erőforrás-fejlesztésre például ezentúl két operatív program szolgál. Ez utóbbiak eredetileg teljesen önálló, bármely más operatív programmal egyenrangú programok lettek volna, hitelesen szolgálva a kormányzat által meghirdetett, és a régiók által követelt decentralizációt. Maga Gyurcsány Ferenc is meg-

ígérte, hogy mind a hét régiónak önálló operatív programja lesz. Így azonban összesen 15 operatív program szerepelt volna az NFTII-ben, amelyet az EU túl soknak talált.

Még januárban, amikor Baráth Etele Európa-ügyi miniszter bejelentette, hogy csak öt irányító hatóság lesz, hangsúlyozta: az, hogy a régiók operatív programjai egy irányító hatósághoz tartoznak, nem befolyásolja önállóságukat, és hogy a nyolcadik, velük egy szintre rendelt országos op csak az egyéb speciális, a nagy régiókon átnyúló programok koordinálásában vesz majd részt. Amikor mégis az operatív programok számának csökkentése mellett döntöttek, nem az ágazati programok estek áldozatul, hanem a nyolc területfejlesztési op csökkent háromra: a közép-magyarországi régió OP, az európai együttműködés OP (a határon túli, a nemzetközi és az interregionális együttműködések koordinációjára) és a regionális konvergencia OP. A központi régió kivételével a többi régió programja ennek a része.

Baráth Etele szerint viszont botorság azt hinni, hogy ez azt jelenti, nem lesznek önálló regionális programok. A fejlesztéspolitikai koordinációs tárcaközi bizottság ülésén a régióelnökök megkapták az információkat a döntésről, az ő feladatuk a pontos (tovább)tájékoztatás arról, hogy az új op struktúrában ugyanúgy önálló programmal, költségvetéssel és végrehajtási felelősséggel rendelkezik a hat régió, mint korábban – mondta a miniszter a Világ gazdaságnak. Szaló Péter, a Nemzeti Fejlesztési Hivatal elnöke is úgy véli, hogy a változással nem csorbulnak a régiók jogosítványai. Ugyanúgy egy irányító hatóság alá tartoznak, és ugyanúgy nem lehet átcsoportosítani a forrásokat egyik regionális op-ból a másikba – mondta.

Faragó László, az MTA Regionális Kutatások Központja főigazgató-helyettese szerint viszont ez a döntés aligha segíti elő a decentralizációt. Igaz, a brüsszeli bizottság biztosan örül az operatív programok számának radikális csökkenésének. Faragó a Világ gazdaságnak úgy fogalmazott, hogy már így is rendkívül centralizált az uniós források elosztása, miközben 2007-től a decentralizációra hivatkozva a végrehajtás minden terhére a régiók vállára helyezik.

Rockenbauer Nóra

Az operatív programok hozzárendelése az irányító hatóságokhoz

IRÁNYÍTÓ HATÓSÁG	OPERATÍV PROGRAM
1. Gazdasági versenyképesség	• Tudásalapú és versenyképes gazdaság (VEGOP) • Közlekedési infrastruktúra fejlesztése (KOP)
2. Az emberi erőforrások	• Az emberi erőforrások fejlesztése (EFOP) • Humán infrastruktúra fejlesztési (HIOP)
3. A környezet fejlesztése	• Környezet-, víz- és természetvédelem, energia (KOP)
4. Területfejlesztés	• Konvergencia regionális OP* • Közép-Magyarországi ROP (KMROP) • Európai területi együttműködések
5. Közösségi támogatások koordinációja	• Igazgatási rendszer korszerűsítése és az információs társadalom kiteljesítése (IGITOP)

Forrás: Nemzeti Fejlesztési Hivatal

* Az NFT2 operatív programok struktúrája táblázatából kiderül, hogy ennek vannak alárendelve a Nyugat-Dunántúli ROP, a Közép-Dunántúli ROP, a Dél-Dunántúli ROP, az Észak-Magyarországi ROP, az Észak-Alföldi ROP és a Dél-Alföldi ROP

Unió pályázatok: Magyarország jól áll Európában

Az elsők között áll Magyarország az Európai Unió új tagállamai között a szétosztott uniós pályázati források tekintetében. Nagy Gábor Miklós, a Nemzeti Fejlesztési Hivatal főosztályvezetője elmondta: az Európai Bizottság adatai szerint a Strukturális Alapok forrásainak felhasználási arányait tekintve Magyarország a Visegrádi Négyek (Csehország, Lengyelország, Szlovákia, Magyarország) közül a lengyeleket és a cseheket is megelőzi. Nagy Gábor Miklós kifejtette: a bizottság hivatalos adatai szerint 2006. március 2-ig Brüsszel a Nemzeti Fejlesztési Terv európai uniós társfinanszírozású részének – mintegy 508 milliárd forintnak – 22,57 százalékát, összesen csaknem 112 milliárd forintot utalt át Magyarországnak. Ebből mintegy 79 milliárd forintot tesz ki a 16 százalékos előleg, csaknem 33 milliárd forintot pedig már lehívás alapján, a projektek előrehaladásának függvényében utaltak át. A Nemzeti Fejlesztési Terv öt operatív programjára egyébként közel 31 500 pályázat érkezett be 2006. március 10-ig, a nyertes pályázatok száma pedig 13 764 volt. A megítélt támogatások összege 622 milliárd forintot tett ki. Aláírt támogatási szerződéssel eddig 10 164 pályázó rendelkezik, a szerződéssel lekötött támogatások összege csaknem 523 milliárd forintot ér el, amely az I. Nemzeti Fejlesztési Terv keretének 77 százaléka. A pályázatot intézmények 5 712 pályázónak több, mint 156 milliárd forintot – a teljes keret 23 százalékát – pedig már ki is fizették.

Brüsszel könnyebb kkv-támogatási rendszert javasol

Az Európai Bizottság az uniós kis- és középvállalkozások (a kkv-k) könnyebb állami támogatására újabb javaslatokkal állt elő. A bizottság megelégedne azzal, ha a jövőben csak akkor kellene értesíteni Brüsszelt, ha a kis- és középvállalkozások 150 ezer eurónál (40 millió forint) nagyobb, három éves időtartamra szóló állami támogatást vagy segílyt kapnának. Ez értékelhető 50 százalékos növeledést jelent, mivel eddig a 100 ezer eurónál nagyobb támogatások esetén volt jelentési kötelezettség az EU trösztellenes hatóságai felé. Eltökélt szándékom, hogy széles körben korszerűsítsem és javítsam az állami támogatás rendszerét – jelentette ki Neelie Kroes, az EU versenyügyi biztosa a javaslatot ismertette. Az általunk elképzelt (intézkedés) csomag nagyobb rugalmasságot és célzottabb támogatási lehetőségeket biztosít a kkv-k részére.

Lezárult a LEADER+program második szakasza

Lezárult az agrártárca LEADER+ pályázatának második fordulója – jelentette be Pásztohy András. A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium politikai államtitkára emlékeztetett rá: a mezőgazdaság fejlesztése nem képzelhető el a vidékfejlesztés nélkül. Ez utóbbit szolgálja az úgynevezett

LEADER+ program, amely a helyi adottságok kihasználására ösztönzi a vidéki településeket. A program eredetileg jóváhagyott 5 milliárd forintos forrására 2300 település pályázott településcsoportok formájában. Az összes igény 17 milliárd forint volt. A program második fordulójába 108 pályázat jutott. Ezek közül a legjobbnak ítélte 67-et finanszírozzák végül az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program (AVOP) forrásaiból. A pályázatonként 100 millió forint felhasználásáról a településcsoportok döntenek. A LEADER+ program lényege, hogy a programon kidolgozásában és megvalósításában közösen vegyenek részt a helyi önkormányzatok, civil szervezetek és vállalkozók. Így például több helyen a falusi turizmusra, vagy a helytörténethez kapcsolódó események népszerűsítésére szeretnék fordítani a megszerzett forrásokat – mondta az államtitkár.

Ezermilliárdos fejlesztés indul Budapesten

Idén ősszel születet döntés azokról a főváros jövőjét, fejlődését hosszú időre meghatározó nagyberuházások, projektek egy részéről, amelyekhez az EU hét év alatt akár több, mint ezer milliárd forinttal is hozzájárulhat. Várhatóan a közép-magyarországi régió operatív programjának elfogadása után ősszel jelölik majd ki azokat a kisebb és nagyobb fővárosi projekteket, amelyek a következő két-három évben uniós társfinanszírozással elindíthatók, megvalósíthatók. A jó start fontos, ugyanis 2007-2009 között érhető el a legtöbb közösségi forrás – számolt be a Napi Gazdaság. A 2007-2013-as időszakban, az Európai Unió Kohéziós Alapjából Magyarország számára 1883 milliárd forint áll rendelkezésre, amelyből a fővárosra – lakosság-arányosan – 530 milliárd forint juthat. Ezen felül a Strukturális Alap forrásaiból Budapest, mintegy 100 milliárd forintra számíthat, az Európai Szociális Alapból (ESZA) további 111 milliárdra, az Európai Regionális Fejlesztési Alapból (ERFA) pedig 349 milliárd forintra. A közép-magyarországi régió operatív programjainak várható uniós társ-finanszírozása az időszak elején a legjelentősebb, az ERFA és ESZA forrásaik közel kétharmada az első két évben érhető el, a harmadik esztendő is beleszámítva, 80 százalék ez az arány. A direkt finanszírozású projektekre érkező pályázatok értékelésekor egyébként előnyben részesülnek majd azok, amelyek 2007-2009 között indulnak. Preferáltak továbbá a nonprofit, önkormányzati, illetve PPP-beruházások, a jelentős kistérségi igényre építő projektek, továbbá azok, amelyek közvetlen hatását legalább kistérségnyien élvezhetik. Ez utóbbi a fővárosi beruházások esetében egyszerűen azt jelenti, hogy a közvetlen hatás Budapest egészére terjedjen ki. A fővárosnak arra vonatkozóan nincs becslése, hogy az összesen több, mint ezer milliárd forint uniós forrás mekkora hazai pénzeket mozgathat meg. A bizonytalan ok, hogy egyelőre nem tudni, az akár 85 százaléknyi EU-támogatást is élvező, önkormányzati beruházások mellett mekkora lesz a hasonló mér-

Minden tanterembe Internet-kapcsolatot

Miután Magyarország összes iskolája rákapcsolódott a hálózatra, következő cél, hogy a II. Nemzeti Fejlesztési Terv végére ne legyen olyan tanterem, amelynek nincs Internet-kapcsolata – jelentette ki az oktatási miniszter. Magyar Bálint hangsúlyozta: az informatikai fejlődés megállíthatatlan, s ami egy-két éve még fejlett technikának számított, azon ma már csak mosolygunk. Az iskolákat 2010-2013-ra már üveg-szálas technikával kell rákapcsolni az Internetre, amely lehetővé teszi, hogy bármilyen nagyságú digitális tananyag egyidejűleg letölthető és használható legyen a foglalkozásokon. A miniszter emlékeztetett: létrehozták a Sulinet Digitális Tudásbázist, amely első lépésben tíz közismereti tantárgy anyagát tartalmazza a 7-12. évfolyam részére, több mint ötezer foglalkozással, több ezer animációs és videobejuttatással. Ezekhez új és új adatbázisok kapcsolódnak; az egyik ilyen az MTI-vel kötött szerződés alapján egy képi adatbázis, amely az 1945. utáni történelem politikai és társadalomtörténeti fotótárát tartalmazza, amely megkönnyíti a történelem oktatását. Hamarosan felkerül az Internetre 17 szakmacsoport tananyaga, amely hatezer animációt és több mint kétezer videofelvételt tartalmaz – tette hozzá a miniszter.

Nyíregyháza segíti Szatmárnémetit

Nyíregyháza átadja európai uniós csatlakozási felkészülésének tapasztalatait Szatmárnémetinek – jelentette Csabai Lászlóné polgármester a szabolcsi megyeszékhelyen március 10-én, amikor a magyar és a romániai város önkormányzatai közös képviselő-testületi ülésen értékelték az együttműködést. A nyíregyházi PRIMOM Alapítvány közreműködésével elkezdődött Szatmárnémetiben egy ipari park létrehozásának tervezése, ahová szabolcsi befektetőket is várnak, és vegyes vállalatok alapítását ugyancsak kínálják. A szabolcsi kereskedelmi és iparkamara pedig a Plato Carpathia Program keretében a szatmárnémeti kis- és középvállalkozásokat vonja be az európai Plató-hálózatba, gazdasági és kereskedelmi együttműködési lehetőséget teremtve, az EU Interreg programjának is, amelynek keretében a szabolcsi fejlesztési ügynökség és a romániai Szatmár Megyei Vállalkozók Fóruma közös befektetés-ösztönzési tervet valósít meg szeptember végéig. Uniós támogatással készítik el a határ menti magyar-román térség befektetési kataszterét is, számba veszik az ipari parkokat, fejleszthető vállalkozásokat, a termelői infrastruktúrát és a munkaerő-kínálatot is.

A burgenlandi-szombathelyi oktatásról

A Burgenland és Szombathely közötti felsőoktatási kapcsolatok fejlesztésének a fontosságát hangsúlyozta Franz Steindl, a Magyarországgal határos osztrák tartomány elöljáró-helyette-

tékben kistafírozott nonprofit-szektor, illetve a jóval kisebb mértékben támogatott vállalkozói szféra aktivitása. A Pest megyei vállalkozások az időszak végéig 30 százalékos támogatásra számíthatnak, miközben a fővárosi cégek 2011-ig 25, utána pedig csupán 10 százalékosra. A pályázatok elbírálásánál természetesen „jó pontot” jelent a minél nagyobb önrész, azaz a minél kisebb támogatási igény. *Bakonyi Tibor* főpolgármester-helyettes arra számít, hogy az önkormányzati választásoktól függetlenül elindíthatók a pályázatok, ugyanis ha lesz is változás Budapest vezetésében, addigra már döntés születik az első két év projektjeiről. Hozzátette: nem csak szakmai, politikai támogatottsággal is bírnak a tervezett projektek, hiszen azokról a Fővárosi Önkormányzat két hete ötpárti egyetértéssel, egyhangúlag döntött. A hétéves fejlesztési terv projektjei között egyebek mellett szerepel a Szabadság és a Margit híd felújítása, az Állatkert és a Vidámpark fejlesztése, a 2-es metró állomásain liftek építése, valamint a Szent Imre és az Uzsoki utcai kórház rekonstrukciójának második üteme. A tervben szerepel, de egyelőre nincs meg a kellő önrész például az Aquincum-hídra és a Körvasút körútra. Megvan hozzá a saját erő, ám a hétéves tervben nem szerepel például az oktatási intézmények teljeskörű akadálymentesítése, illetve a tömegközlekedés forgalom-irányításának fejlesztése. Direkt finanszírozásra javasolt többek közt a kkv-k versenyképességének javítását szolgáló terv, valamint a külső keleti körút megvalósítása és a Nagy Lajos király útjának szélesítése. Direkt finanszírozásra esélyes, vagy PPP-ben megvalósítható projektként egyelőre csak egyet tartanak számon, a Kongresszusi Központot. A Kohéziós Alap támogatására javasolják többek közt a szentendrei és a ráckevei HÉV összekötésének munkáit (a korábban 5-ös metró néven ismert tervet, immár Észak-Dél regionális gyorsvasútként említik), az 1-es villamosvonal meghosszabbítását, egyes megszüntetett belvárosi villamos-vonalak visszaállítását, valamint a busz- és trolipark megújítását.

Forrás: Forrásportál

A hátrányos helyzetű megye az ipari fejlődésben élenjáró lett

Négy év alatt több, mint 220 milliárd forint állami és uniós forrás érkezett Borsod-Abaúj-Zemplén megyébe, amely sikeres pályázatainak köszönhetően az utóbbi időben a központi támogatások egyik legnagyobb hasznélvezője lett. A KSH legfrissebb adatai szerint az ipari termelés csaknem húsz százalékkal nőtt 2005-ben Borsod megyében. Ennél nagyobb mértékű emelkedést csak Komárom-Esztergom megye ipara produkált, ott 32 százalékos növekedést mértek. *Gyárfás Ildikó*, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat elnöke szerint a statisztikai hivatal mérései azt igazolják: Borsodban már kezdenek mutatkozni az utóbbi években jelentős állami támogatás vagy éppen uniós forrásból végrehajtott fejlesztések hatásai. Az északi

országrész legnagyobb megyéje a rendszerváltás előtt is a központi források egyik legjelentősebb felhasználója volt, van azonban egy számottevő különbség: míg korábban politikai döntés nyomán az állami nehézipar életben tartására érkezett a térségbe a pénz, ma sikeres pályázatok százaiból adódik össze a megye cégei és önkormányzatai által elnyert támogatás. Gyárfás Ildikó szerint ez összefügg azzal, hogy Borsodban évekkor korábban kezdtek tanulni a pályázatírás technikáját, mint az ország más részein. A borsodi pályázatok hatóságáról tanúskodik az első Nemzeti Fejlesztési Terv (2004-2006) forrásainak elosztása is. Az ország minden területéről 31 ezer pályázat érkezett, 13 ezret minősítettek nyertesnek, ezek összesen 597 milliárd forint támogatásban részesültek. A megyék közül a legtöbb pénzt – 54 milliárd 208 millió forintot – Borsod-Abaúj-Zemplén nyerte. Egy nemrégiben készült összesítés szerint a borsodi pályázók sikeresek voltak különböző uniós és területfejlesztési pályázatokon is – ezek teljes körű összesítése még várat magára, annyi azonban már biztosra vehető, hogy a 2002 és 2006 közötti időszakban több mint 220 milliárd forint érkezett a megyébe. Gyárfás Ildikó szerint a borsodi pályázatok sikerét a kilencvenes években kísérleti jelleggel indított ipari szerkezetátalakítási program alapozta meg. Borsodban már tizenkét évvel ezelőtt is a megyei területfejlesztési tanácshoz benyújtott pályázatokkal lehetett különböző munkahelyteremtő vagy infrastruktúrát fejlesztő beruházásokhoz támogatást nyerni. A kísérleti program sikeresnek bizonyult, a területfejlesztés itt kipróbált modelljét az egész országra kiterjesztették. Borsod megyének ebben az időben már saját képviselője volt Brüsszelben, azért, hogy az uniós csatlakozás előtti időszakban is minél több fejlesztési pályázatról, minél több elnyerhető forrásról szerezzon tudomást az önkormányzat. A pályázati úton elnyerhető támogatások széles körű megismertetését és a különböző térségfejlesztési programok megvalósítását segítette a megyei fejlesztési ügynökség létrehozása is. Az utóbbi négy évben a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Területfejlesztési Tanács 2825 pályázónak összesen 16 milliárd 748 millió forint támogatást nyújtott, ennek felhasználásával csaknem 79 milliárd forintnyi beruházás valósult meg a megyében. 2003-tól kezdődően a területfejlesztési célokat szolgáló pályázatok a megyei fejlesztési tanácsoktól a regionális fejlesztési tanácsokhoz kerültek át, az észak-magyarországi régióban azóta szétosztott 12,7 milliárd forintból 7,2 milliárd Borsodban került. Ezen felül tizenkilenc Borsod megyei önkormányzat részesült címzett állami támogatásban, ezek összege meghaladta a 14 milliárd forintot. Az elnyerhető források jelentős hányadát szerezték meg a borsodi önkormányzatok szlovák önkormányzatokkal közösen a határ menti együttműködést támogató uniós pályázaton. Határ menti együttműködés keretében az országban összesen tizenöt magyarországi megyéből indultak pályázatokon települések s a borsodiak kapták meg az összes odaítélhető támogatás 45 százalékát. Borsodban ma már a legtöbb önkormányzat és vál-

se Kismartonban (Eisenstadt). Az Európaforum elnevezésű szervezet elnöke emlékeztetett arra, a fórumot 2001-ben azzal a céllal alakították, hogy tájékoztató jellegű tevékenységet folytasson, közreműködjön az EU-bővítésre való felkészülésben, és más szervezetekkel együttműködve programokat valósítson meg. A politikus méltatta azoknak a rendezvényeknek, közöttük a Hallo NachPan (Szomszédolás Pannóniában) elnevezésűnek a sikerét, amelyben eddig a környező országokból mintegy háromezren vettek részt. *Rudolf Stommer*, a burgenlandi fórum társelnöke kijelentette, hogy a szervezet a jövőben „teljes szívvel és lélekkel az erős régiók Európájáért” fog fellépni. Ezzel összefüggésben ismertette a szombathelyi Európaforum-Vas megye elnevezésű szervezet tervét az ottani főiskola és kismartoni felsőoktatási tagozatok között. Ennek nem csak közös kutatási tevékenységek segítése a célja, de az is, hogy természetessé váljon a diplomák és a képzettségek kölcsönös elismerése – hangsúlyozta.

Magyar-szlovén közös árvíz tározó

Az Interreg IIIA közösségi kezdeményezés pályázata útján csaknem 630 millió forint költségű közös magyar-szlovén árvíz tározó építését tervezik a Kebele-patak völgyében, a nyugat-zalai Zalasombafia, Belsőárd és Resznek község közötti 272 hektáros területen. A szlovén területéről érkező, majd az országhatárt újra átlépő Kebele-patak időnkénti nagy áradásai magyar oldalon 710, a szomszédos országban több, mint 1000 hektár területet öntenek el, három, illetve öt községet veszélyeztetve. Ezért döntöttek szakmai partnereikkel együtt a határon átnyúló vízgyűjtőterület egységes kezeléséről. A Kebele-völgy legmélyebb szakaszára, Zalasombafia, Belsőárd és Resznek határába tervezik az 56 százalék arányban szlovén és 44 százalékban magyar érdekeltsgű, közös fenntartású, és 2,7 millió köbméter víz befogadására alkalmas árvíz tározót, amelyhez már érvényes elvi vízjogi és környezetvédelmi engedéllyel rendelkeznek. A beruházási költségből a magyar félre 280 millió jut, ebből az Interreg IIIA közösségi kezdeményezés második pályázati fordulójára beadott közös projekt keretében 175 millió vissza nem térítendő támogatásra számítanak.

Kerékpáros centrum Phare támogatással Kapuváron

Kerékpáros centrum építését kezdték meg Kapuváron százötvenöt millió forintos költségből, jelentős uniós támogatással – jelentette be *Bíró Péter* polgármester. Közlése szerint a beruházási összeg 75 százalékát Phare CBC pályázaton nyerték, öt százalék az állami hozzájárulás, a fennmaradó hányadot pedig az önkormányzat adta a projekthez. A 300 négyzetméter alapterületű épületben kerékpárkölcsonz - , és szerviz, továbbá Tourinform iroda és kétágyas szobákkal kisebb panzió kap helyet. A

lalkozás is természetesnek tekinti, hogy a fejlődés érdekében pályázatokon kell indulnia. A pályázatok benyújtói elsősorban önkormányzatok és intézmények, míg a különböző cégek, gazdálkodó szervezetek viszonylag kisebb számban indulnak a fejlesztési célú pályázatokon. Gyárfás Ildikó szerint a cégek alacsonyabb részvételi aránya elsősorban azzal magyarázható, hogy a pályázati kiírásnak megfelelő vállalkozások már a korábbi időszakban sikerrel vettek részt ilyen pályázaton, és a korábbi alkalmakkor vállalt foglalkoztatási kötelezettségeik, vagy a garanciaként felajánlott vagyontárgyaikra bejegyzett zálogjog még nem járt le.

Forrás: Népszabadság Online

Megyék ipari termelésének növekedése 2005-ben (2004=100%)	
Megyék	százalék
1. Komárom-Esztergom	132,9
2. Borsod-Abaúj-Zemplén	119,5
3. Jász-Nagykun-Szolnok	114,6
4. Heves	111,4
5. Fejér	111
6. Pest	108,8
7. Győr-Moson-Sopron	105,4
8. Veszprém	104,6
9. Csongrád	103,3
10. Baranya	102,4
11. Bács-Kiskun	102,4
12. Vas	101
13. Tolna	100,6
14. Békés	97,2
15. Hajdú-Bihar	95,6
16. Szabolcs-Szatmár-Bereg	93,4
17. Nógrád	91,6
18. Zala	77,4
19. Somogy	68,9

Teendők a nyertes pályázat után

Attól a pillanattól, hogy beadványunk sikeresen vette az akadályokat, és ezt szerződés is bizonyítja, már igényelhetjük is a támogatási összeg kifizetését. Az alábbiakban pontokba szedtük mindazokat a tudnivalókat, amelyek szem előtt tartásával a pályázók a lehető leggyorsabban hozzájuthatnak az elnyert összeghez. Amint a pályázó visszakapta az aláírt támogatási szerződést, akár már másnap benyújthatja kifizetési igénylését. A tényleges kifizetés akkor történik meg, amikor a közreműködő szervezet (KSZ) elfogadja a benyújtott dokumentumokat. A KSZ pályázatonként eltérően, helyszíni ellenőrzéssel bizonyosodik meg a pályázatban foglaltak megvalósulásáról, majd a kincstár felé kezdeményezi a kifizetést. Ez a "procedúra", azaz a kifizetés igénylésének benyújtása és a tényleges utalás közötti időszak, akár 3-5 hónapot is igénybe vehet. A pénzügyi elszámolás folyamata sok tényezőtől függ, amelyek közül a legfontosabbak:

A projekt tartalma, esetleges bonyolultsága: például annak a projektnek az elszámolása, amely nagyon sok költségvetési tételt tartalmaz, koncentráltabb odafigyelést igényel, és nagyobb tévesztési lehetőséget hordoz magában, mint az egy-két tételt tartalmazó beruházás.

A pályázat fajtája: főleg a nagyobb volumenű pályázatok elszámolása részletesebb és jobban ellenőrzött, mind például a kisebb költségvetésűeké, így az elszámolás és a kifizetés több időt igényel.

A pályázó felkészültsége és a követelmények betartása: amennyiben a formai követelményeket betartjuk, akkor az elszámolás időszakot nagymértékben le lehet rövidíteni. Természetesen minél több elszámolást nyújt be a pályázó, annál felkészültebb és rutinosabb lesz, mely szintén a folyamatok felgyorsítását eredményezi.

Az alábbi pontokra érdemes odafigyelni az elszámolás folyamán, annak érdekében, hogy minél előbb megkapjuk a támogatási összeget:

- Figyelmesen olvassuk végig a mellékelt segédletet, hiszen abban részletesen meghatározzák, mit és hogyan kell beküldeni az elszámoláshoz, valamint a formai követelmények is egyértelműen kiderülnek.
- Amennyiben elszámolásunkba speciális elemek is kerültek, akkor keressük fel a kapcsolattartót vagy tanácsadónkat, pályázatíróinkat, akik munkájuk révén könnyedén segíthetnek tisztázni a kérdéses problémát.
- Nagyon ügyeljünk a formai követelmények betartására. Ahol kérjük, célszerűen írunk alá, céges pecséttel hitelesítve, szígnózzunk a kért helyeken, írjuk fel a kötelező szövegeket a számlá(k)ra, valamint csatoljunk minden releváns dokumentumot.
- Ügyeljünk arra, hogy a biztosíték rendelkezésre álljon (ötmillió forint támogatás felett), hiszen ez a kifizetések alapfeltétele, enélkül nem kapjuk meg a támogatási összeget.
- Ha lehetséges, személyesen vigyük be az elszámolás csomagot a KSZ-hez, amellyel időt és energiát takaríthatunk meg, hiszen azonnal értesülünk, ha bármilyen formai követelményt nem tartottunk volna be, vagy éppen eltevesztettünk valamit.
- Ha változás áll fenn az eredeti pályázathoz képest, akkor azonnal jelezzük a módosítást, hiszen nagy mértékű eltérés esetén (például a költségvetésben 10 százaléknál nagyobb módosulás) nem járhatnak el saját hatáskörben a pályázatot kezelők, így a szerződés módosítására van szükség. Egyszerűbb módosítást (például géptípus, pályázó jogi státuszának változása, bankszámlaszám módosulás) könnyebb megvalósítani a letölthető formanyomtatványok használatával.
- Használjuk, és gyakran látogassuk az egyes pályázatokhoz tartozó közreműködő szervezetek Internetes oldalait, hiszen azokon megtalálhatjuk a letölthető dokumentumokat, segédleteket, valamint a "Gyakran Ismételt Kérdések" menüpontot olvasva sok hasznos információhoz juthatunk.

Forrás: Menedzsment Fórum

beruházással a magyar-osztrák határon átnyúló kerékpáros turizmust szeretnék fellendíteni. Ugyanakkor a Rábaköz kulturális értékeit is meg akarják ismertetni a várost felkereső vendégekkel. A kétszintes épület csarnokában mutatják majd be a Pátzay-gyűjteményt, azokat a szobrokat, amelyeket Pátzay Pál évtizedekkel ezelőtt adományozott szülővárosának. Az augusztusban átadandó idegenforgalmi centrumban egy időszaki tárlatoknak helyet adó kiállítótermet, egy konferenciatermet és egy Internet-kávézót is kialakítanak.

Röghözkötő uniós támogatás

Nagy többséggel megszavazta az Európai Parlament azt a jelentést, amelynek célja, hogy meg kívánja akadályozni a termelési helyezést. A nem kötelező erejű jelentés szerint állami támogatások nem ösztönözhetik arra a vállalatokat, hogy más országba helyezték át gazdasági tevékenységüket, az uniós támogatást nyert cégeket pedig szankcionálni kell, ha bizonyos időn belül máshová költöznék. A vállalatát helyezés több tagállamban súlyos problémát jelent – áll a jelentésben, amely szerint az áthelyezés nemcsak a hagyományosnak nevezett, jelentős munkaerőt alkalmazó iparágakat érintheti, hanem a tőkeigényes iparágakat is, valamint a szolgáltatási szektort. Ezért azok a vállalkozások, amelyek az unión belül helyezik át gazdasági tevékenységüket, és amelyek az eredeti helyükön nem teljesítették a támogatásokhoz fűződő kötelezettségeiket, vagy a nemzeti, esetleg a nemzetközi jog betartása nélkül elbocsátották a munkaerőt, nem kaphatnának állami támogatást tevékenységük új helyszínén. Ráadásul legalább hét évre kizárnák őket a Strukturális Alapok pályázataiból is.

Magyar-román fejlesztés a Túr vízrendszerén

Uniós támogatással készül a Túr folyó vízrendszerének komplex, magyar-román rehabilitációs és fejlesztési terve – jelentette be *Gazda László*, a határon átnyúló program gesztori feladatait ellátó Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat elnöke. Az előkészítés 90 millió forint összegű költségéhez Brüsszel 75 százalékos arányban járult hozzá, míg a magyar kormány 18, a szabolcsi térségi helyhatóság és a másik gesztor, a romániai Szatmár Megyei Tanács pedig együtt 4,5 millió forintot biztosított. A partnereknek a tükröprojektet 2008. január 31-ig kell kidolgozniuk, amely tartalmazza majd a Túr 70 kilométer hosszúságú hazai és 43 kilométernyi erdélyi részén a folyómeder, a hullámtér és az árvízvédelmi művek rendbe vételét, a vizes élőhelyek megőrzését, valamint az ott található idegenforgalmi helyek fejlesztését, illetve a turizmus teljes szolgáltatási infrastruktúrájának a kiépítését. A megvalósíthatósági tanulmány elkészítése és a hatásvizsgálatok elvégzése mellett kidolgozzák az engedélyezési terveket is. A közös magyar-román projekt pályázati formában kerül majd 2008-ban az unió illetékesei elé.

Aditus-projektek

Rovatunkban a tanácsadóink által elkészített és menedzselte projektek közül válogatunk.

Foglalkoztatási Akcióterv Fehérgyarmat Város és térsége kiegyensúlyozott fejlődésének előmozdításáért

A megvalósulás előtt álló projekt keretei között a **64/2004. Korm. rendelet** által a leghátrányosabb kistérségek közé sorolt Fehérgyarmati Kistérségre vonatkozó Kistérségi Foglalkoztatási Akcióterv előkészítése és megalkotása történik meg. A projekt megvalósítása a vonatkozó szakterületen tevékenykedő és a térségben működő partnerek segítségével és bevonásával történik, a kitűzött célok minél hatékonyabb elérése érdekében.

A PROJEKT HÁTTERE

A kistérség mind a munkanélküliség tekintetében, mind a társadalmi-gazdasági komplex mutató alapján a területfejlesztési szempontból kedvezményezett térségek körébe tartozik. A kistérség munkanélküliségi rátája 13,7 %, amely jelentős mértékben meghaladja még az országos átlaghoz képest magas 7,8 %-os észak-alföldi régiós átlagot is. A keleti piacok megszűnése, a mezőgazdaság átalakulása, a gazdaságtalanul termelő szervezetek felszámolása a rendszerváltást követően, a munkanélküliség korai és nagymértékű, tartós megjelenésében mutatkozott meg. A munkanélküliség indokai között olyan tényezők szerepelnek, mint a szakképzési rendszer rugalmatlansága, a nők elhelyezkedését segítő szolgáltatások kiépületlensége. De a jellemzően aprófalvakból álló térségben (a kistérség településeinek 42%-a 500 fő alatti lélekszámú) a tömegközlekedés, a szervezett utaztatás hiányosságai még a szakképzett munkaerő elhelyezkedési esélyeit is lecsökkentik.

A munkaerő-piaci kirekesztődés indokai között meg kell továbbá említeni, hogy az elhúzódozó gazdasági átalakulás egy, a megfelelő támogató szolgáltatások nélkül esélytelen, a munkavállalás szempontjából alulmóti-vált, a munkaerő-piaci kihívásokat eleve kerülő réteget hozott létre. Ez a közfelfogással ellentétben nem csak a romákat érinti, megmutatkozik az inaktívak magas arányában is. A térségre jellemző a halmozottan hátrányos helyzetű roma népesség jelenléte, illetve a szociális anomáliákat tovább mélyítő létszámnövekedése. A romák becsült létszámaránya a térségben 3,5 – 4% között van. A munkanélküliség körükben minimum 70%-os.

A térségben a regisztrált munkanélküliek között a pályakezdekők aránya 12%. A pályakezdekő munkanélküliek magas arányszáma előrevetíti, hogy a helyi munkaerőpiac koordináció és ösztönzés nélkül nem fog a magasabb jövedelmet, jobb munkakörülményeket biztosító fejlődési irányba mozdulni, mert nagyszámú munkatapasztalat és munkakapcsolat nélküli, olcsó, mondhatni kiszolgáltatott tartalék áll majd rendelkezésre. A fiatalok aránya a munkanélküliek között a fent említetténél is magasabb. Ha a 35 év alatti munkavállalókat vesszük alapul, több mint 30%. Ez az alacsony képzettségi szintre, a rugalmatlan szakképzési rendszerre vezethető vissza, de belejátszik az is, hogy a fejletlenebb régiókban és térségekben a foglalkoztatók országos sem a fiatal korosztályok munkavállalását preferálják. A kistérség egyik legnagyobb problémája az elvándorlás. Az 1000 lakosra vetített vándorlási különbözet évi átlaga 1990. óta minden esetben az ország 10 legrosszabb térségi adatai közt volt az országban. Az elvándorlás a képzett 25-29 év közötti népesség körében a legjelentősebb. Az elvándorlás oka a versenyképes munkalehetőségek hiánya, az alacsonyabb életminőség.

A PROJEKT CÉLJAI

HOSSZÚ TÁVÚ CÉLOK:

1. A társadalmi kirekesztettség és szegénység megszüntetése;
2. Az elvándorlás megállítása;
3. Minőségi munkahelyek teremtése az elsődleges munkaerőpiacon és a szociális gazdaságban

KÖZVETLEN CÉLOK:

1. Kistérségi foglalkoztatási akcióterv kialakítása;
2. Az akcióterv érvényesülését, fenntarthatóságát biztosító partnerség kialakítása az önkormányzat, a kisebbségi önkormányzat, a foglalkoztatási, szociális, képzési szolgáltatásokat végző intézmények, szervezetek valamint a helyi vállalkozások között;
3. A akcióterv kialakításához kapcsolódó képzettségek, kutatások lebonyolítása;
4. Az akcióterv végrehajtásához a partnerség működéséhez szükséges projektmenedzsment kialakítása.

ÁTFOGÓ CÉLOK:

1. Az európai, nemzeti, regionális és megyei stratégiák foglalkoztatásra, és humán erőforrás fejlesztésre vonatkozó elemeinek érvényesítése és multiplikálása;
  2. a szektorok közötti együttműködés előmozdítása.
- A létrejövő akcióterv által a térség legfontosabb foglalkoztatási problémáira, különös tekintettel a tartósan munkanélküli roma lakosság, valamint a fiatal népesség munkaerő-piaci (re)integrációjával kapcsolatos nehézségekre születik stratégia, valamint konkrét cselekvési terv. A tervezett tevékenységek közt a térség valós igényein alapuló előkészítés közösségi fórum, komplex igényfelmérés, valamint a releváns statisztikai adatok gyűjtésével valósul meg. A részt vevő munkacsoportok felkészítése, folyamatos képzése, valamint tréningje biztosított a jelen projekt keretei között. A komplex előkészítés, valamint a partnerekkel és a célcsoportokkal való folyamatos egyeztetés és információcsere biztosítja, hogy a létrejövő akcióterv operatív elemei a jövőben adaptálhatókká váljanak az esetlegesen a jövőben felmerülő problémás helyzetek kezeléséhez is.

CÉLCSOPORTOK

TARTÓS MUNKANÉLKÜLIEK, KÜLÖNÖSEN A ROMA SZÁRMAZÁSÚAK

A kistérségben a tartós munkanélküliség magas aránya jelenti az egyik legnagyobb foglalkoztatási gondot. Az Akcióterv és komplex programok nélkül a romák helyzete kilátástalan. Az aktív korú roma népesség minimum 70 %-a tartozik a tartós munkanélküliek közé.

INAKTÍVAK, KÜLÖNÖSEN A NŐK

Az aktivitási ráta a 45 %-ot sem éri el. Az inaktivitás egyik oka a munkanélküliség előli menekülés. A magasabb gyermekszám miatt a nők itt hosszabb időre maradnak ki a munkaerőpiacról, elhelyezkedésüket nehezíti a gyermeknevelést támogató szolgáltatások hiánya.

A FIATALOK

A vándorlási veszteség a legmagasabbak között van az országban. Az elvándorlás különösen a 29 év alatti képzett munkavállalók körében magas.

A 35 év alattiak aránya a munkanélküli népességen belül meghaladja a 30%-ot. A pályakezdő munkanélküliek részesedése is 12% fölött van. A magas számok mögött leginkább a képzettség (sokszor az iskolai nevelés) hiánya áll.

AZ ÖNKORMÁNYZAT CÉLJAI A PROJEKT SIKERES MEGVALÓSÍTÁSÁT KÖVETŐEN

Mivel Fehérgyarmat városa a statisztikai kistérség központja is, ezért az önkormányzatnak a térség kiegyensúlyozott gazdasági, szociális és területi fejlődésének biztosítása érdekében további feladatokat és funkciókat kell felvállalnia, különös tekintettel a térségi tervezés, stratégiaalkotás és információszolgáltatás területén. Olyan szolgáltatások, információs adatbázisok és informatikai infrastrukturális feltételek kialakítása a cél, amelyek segítik a térségi fejlesztési programok és projektek koordinációját és megvalósítását. Fehérgyarmat városa és a Fehérgyarmati Kistérség földrajzi fekvése, a határ az országos és regionális központhoz viszonyítva periférikus. A térség határmenti fekvése azonban mind gazdasági, mind társadalmi szempontból komoly lehetőséget is jelent, hiszen a határmenti együttműködésen alapuló fejlesztések javíthatják a helyi gazdasági szereplők versenyképességét, valamint a civil szférában megvalósuló egyes tevékenységek hatékonyságát. Az önkormányzat célja a határmenti térségi programok és projektek koordinációja, valamint olyan szolgáltatások biztosítása, amelyek hozzájárulnak a határmenti kooperáció sikeréhez.

Makai Attila
vezető tanácsadó
Aditus Kft.

PÁLYÁZNI MUSZÁJ, MÉG AZ ÖNKORMÁNYZATOKNAK IS

A rovatunkban feldolgozott témákkal az önkormányzati vezetőknek szeretnénk segítséget nyújtani.

Információ: Makai Attila 06 (1) 354-1638, aditus@aditus.hu

Mi is az a Norvég Alap és az EGT Finanszírozási Mechanizmus?

Öt éven át, évente 27 millió euró támogatást jelent a hazai projektek számára ez a két új, egységesen kezelendő pénzügyi alap. A 2004. május 1-jével hatályba lépett, új EU-EGT szerződés értelmében az Európai Gazdasági Térség nem EU-tag országai – Norvégia, Liechtenstein és Izland – egyfajta "részvételi díjat" fizetnek az egységes belső piaci részvételért. Ez a hozzájárulás képezi az EGT Finanszírozási Mechanizmus elnevezésű új támogatási forma alapját. A támogatás teljes összege 5 éven keresztül – a tíz újonnan csatlakozott országnak, valamint Spanyolországnak, Portugáliának és Görögországnak – összesen évi 120 millió euró. Ebből Magyarország részesedése 10 százalék, azaz évente mintegy 12 millió euró. Az EGT Finanszírozási Mechanizmus mellett Norvégia kétoldalú szerződésekkal úgynevezett Norvég Alapot hozott létre a 10 újonnan csatlakozott ország részére. Ennek teljes összege 5 éven keresztül évi 113 millió euró, amelyből Magyarország részesedése 13 százalék, azaz évi 15 millió euró.

Magyarország ennek megfelelően a két, egységesen kezelendő alaptól a most aláírt megállapodás eredményeként 5 éven keresztül összesen évi 27 millió euró – vagyis mintegy 6,5 milliárd forint – támogatást kap. Bár az elérhető támogatás összege a Strukturális Alapokhoz viszonyítva nem túl nagy, és évente várhatóan mindössze néhány projekt támogatását teszi lehetővé, a program jelentősége mégis kiemelkedő abból a szempontból, hogy általa lehetőség nyílik olyan fejlesztési területek támogatására is, amelyek ma nem tartoznak az Európai Unió Strukturális Alapjai és a Kohéziós Alap hatáskörébe. Így a program 9 támogatási célterülete között ott szerepel például a fenntartható fejlődés, az európai örökség megőrzése, az egészségügy vagy éppen a bel- és igazságügyi együttműködés is.

Alapvetően kétféle támogatási típusra lehet pályázni: az önálló projektek esetében világosan meghatározott munkafolyamat, világosan meghatározott célok elérésére és pontosan definiált feladatok elvégzésére. A pályázati alapok a kis költségvetésű projektek támogathatósága érdekében meghatározott célra rendelt támogatási összegek, amelyet egy közreműködő szervezet oszt szét további pályázatással. Közreműködő szervezetek, lehetnek például a nem kormányzati szervezetek vagy a kutatóintézetek.

PÁLYÁZNI AZ ALÁBBI TÉMÁJÚ, ÖNÁLLÓ PROJEKTEKKEL LEHET:

1. KIEMELT TERÜLET: KÖRNYEZETVÉDELME

Célterületek:

- A nem kormányzati szervezetek (NGO-k) részvételének támogatása a környezet védelmében
- Környezettudatos nevelés
- A megújuló, illetve alternatív energiaforrások használatának támogatása (pl.: geotermikus vagy vízi energia)
- Zajcsökkentés / zajvédelem
- A szennyezést nem okozó, "tisztá technológiák" bevezetésének elősegítése

2. KIEMELT TERÜLET: FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS

Célterületek:

- Az organikus mezőgazdaság fejlesztése; hazai növény- és állatfajták termesztése, illetve tenyésztése
- Innovációs központok létrehozása és fejlesztése
- A fenntartható gazdasági fejlődés elősegítése

3. KIEMELT TERÜLET: AZ EURÓPAI ÖRÖKSÉG MEGŐRZÉSE

Célterületek:

- Történelmi jelentőségű helyszínek és épületek hasznosítási tervek alapján történő felújítása
- A kulturális világörökség megőrzése
- Múzeumok felújítása, gyűjtemények létesítése az európai örökség bemutatására
- Tömegközlekedés fejlesztése az európai kulturális örökség megőrzésével, illetve a környezetvédelemmel összhangban

4. KIEMELT TERÜLET: HUMÁNERŐFORRÁS-FEJLESZTÉS, OKTATÁS

Célterületek:

- Felnőttképzés, szakképzés, élethosszig tartó tanulás
- A felsőoktatás és a magánszektor közötti együttműködés erősítése, a magánszektor igényeinek megfelelő munkaerő képzése
- Ösztöndíjprogramok
- Általános iskolák akadálymentesítése, napközi otthonos foglalkozások szervezése
- A helyi, regionális, valamint központi hatóságok/önkormányzatok kompetenciájának és adminisztratív kapacitásának növelése beleértve információ technológiai eszközök használatát is

5. KIEMELT TERÜLET: EGÉSZSÉGÜGY

Célterületek:

- Betegség megelőző és egészségfejlesztő tevékenységek ösztönzése
- Mentálhigiéniai gondozás javítása
- A szenvedélybetegségek elleni küzdelem
- Az AIDS elleni küzdelem, és a HIV fertőzött betegek kezelésének elősegítése
- Egészségüggyel foglalkozó NGO-k kapacitásának fejlesztése

6. KIEMELT TERÜLET: GYERMEK ÉS IFJÚSÁG

Célterületek:

- Halmozottan hátrányos helyzetű – beleértve a roma kisebbséghez tartozó, valamint fogyatékos – gyermekek integrációja,
- Integrált helyi ifjúsági információs és tanácsadó központok hálózatának fejlesztése, bővítése
- Az állami gondozottak életkörülményeinek javítása és a társadalmi beilleszkedésük elősegítése

7. KIEMELT TERÜLET: REGIONÁLIS FEJLESZTÉS ÉS HATÁRON ÁTNYÚLÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS

Célterületek:

- Tömegközlekedés fejlesztése az európai kulturális örökség megőrzésével, illetve a környezetvédelemmel összhangban
- A demokrácia, partnerség és decentralizáció elvének biztosítása az EU külső határainál
- A regionális fejlesztés különböző szintjeinek kompetencia növelése

8. KIEMELT TERÜLET: BEL- ÉS IGAZSÁGÜGYI EGYÜTTMŰKÖDÉS

Célterületek:

- A szervezett bűnözés elleni harc támogatása
- A magyar és norvég rendőri szervek együttműködésének elősegítése
- A schengeni vívmányok gyakorlati alkalmazása

9. KIEMELT TERÜLET: TUDOMÁNYOS KUTATÁS

Célterületek:

- K+F – közös kutatási tevékenység
- Az előző kiemelt területekhez kapcsolódó kutatás

A **pályázati alapok** az alábbi területeken nyújtanak kisebb méretű projektekre támogatásokat:

- 1. célterület:** NGO-k bevonásának elősegítése a környezetvédelem területén
- 2. célterület:** Környezettudatos nevelés
- 3. célterület:** Ösztöndíj- és mobilitási programok

4. célterület: Egészségügy és megelőzés

5. célterület: Diszkrimináció elleni küzdelem, jogvédelem

6. célterület: Gyermekvédelem

7. célterület: Középületek akadálymentesítésének elősegítése

8. célterület: K+F

9. célterület: Határon átnyúló együttműködések

KIK PÁLYÁZHATNAK?

Természetes személyeken kívül alapvetően bárki pályázhat, aki képes igazolni Magyarországon bejegyzett működését. Gazdasági társaságok is pályázhatnak, de a projekt tevékenységeinek közérdekű célt is kell szolgálniuk.

MEKKORA AZ ELNYERHETŐ TÁMOGATÁS?

Gazdasági Társaságok tekintetében a támogatás max. 60 % (a támogatási arány régióként változhat). Amennyiben a projekt teljes elszámolható költségének legalább 15%-át képes a pályázó központi, regionális vagy a helyi önkormányzati szervek költségvetéséből előteremteni, akkor jogosultak arra, hogy 85%-os támogatást kérjenek. Nem kormányzati szervezet pályázók (NGO-k) (mint pl. civil, önkéntes és közösségi szervezetek, szociális partnerek) esetén, továbbá abban az esetben, ha egy pályázat mind az EGT, mind pedig a Norvég Finanszírozási Mechanizmusból támogatható, a támogatás mértéke meghaladhatja a 85%-ot, de általánosságban nem haladhatja meg az adott pályázat teljes költségének 90%-át.

Az igényelt támogatás összege az EGT/Norvég Finanszírozási Mechanizmusokból az önálló

projektek esetén nem lehet kevesebb 250 000 eurónál, és nem lehet több 3 000 000 eurónál.

MEDDIG LEHET A PÁLYÁZATOKAT BENYÚJTANI?

A pályázatok befogadása minden támogatási forma esetében 2006. január 25-től folyamatos. A pályázati anyagok értékelésére évente kétszer kerül sor. A pályázatok benyújtásának végső határideje önálló projektek esetén 2008. március 31. pályázati alap esetén pedig 2006. szeptember 30.

A programról bővebb információ a Nemzeti Fejlesztési Hivatal (www.nfh.hu), az alapok magyar (www.eeagrants.hu) és angol nyelvű (www.eeagrants.org) valamint a Promei Kht. (www.promei.hu) honlapján található.

Petri Márta
Tanácsadó
Aditus Kft.

Biogazdálkodás itthon és a világban

A fenntartható mezőgazdaság olyan művelési mód, amelynek során megőrizhetők a mezőgazdaság alapjául szolgáló természetes erőforrások. A bio-, öko- vagy organikus gazdálkodás ennek a követelménynek messze megfelel, túlmutatva ezzel a konvencionális gazdálkodás pusztán mennyiségi és minőségi szemléletén. A biogazdálkodásnak három alapvető tiltó rendelkezése van: tilos a genetikailag módosított szervezetek előállítása, a sugárkezelés és a növényvédő szerek, műtrágyák döntő többségének használata. Magasabb feldolgozottsági szinten ezen túl természetesen szigorú mennyiségi és minőségi korlátok közé szorítja az adalék-, színezőanyagok és tartósítószeres használatát is.

A biogazdálkodás a Föld csaknem valamennyi országában jelen van, 26 millió hektáron művelik világszerte, részesedése a mezőgazdasági területekből évről évre nő. Az ellenőrzött minőségű, vadon termő növényeket további 14,5 millió hektárról gyűjtik be. Piacuk a fő felvevőnek számító Európán és Észak-Amerikán kívül is szinte mindenütt terjeszkedik. Becslések szerint a biotermékek világkereskedelme évente 7-9%-kal bővül, és értéke 2003-ban elérte a 25 milliárd USA-dollárt. Az organikus gazdálkodást fokozott hivatalos érdeklődés kíséri, amit az a tény is bizonyít, hogy egyre több ország dolgozik a törvényi szabályozáson, vagy már rendelkezik erre vonatkozó előírásokkal. A biotermékek legnagyobb felvevőpiacára, az Európai Unióba két módon juthat be organikus termék: vagy egyedi importkérelem

A legnagyobb organikus mezőgazdasági területtel (11,3 millió hektár) rendelkező Ausztrália, Új-Zéland és az Óceániai szigetvilág kisebb országai (Fidzsi, Tonga, Pápua Új-Guinea) 2170 gazdaságban állítják elő termékeiket. Ausztráliában a terület nagy része alacsony intenzitású legelő, de egész évben folyik a gyümölcs- és zöldségfélék, a rizs, a gyógynövények termesztése, valamint a tejtermékek és a gyapjú előállítása is. A biotermékekre koncentrált ipar dinamikus fejlődését a növekvő

alapján, vagy az importálni kívánó ország, illetve annak ellenőrző szervezete felkerül az úgynevezett harmadik országok listájára. Ez csak akkor lehetséges, ha az adott országban az ellenőrzés már az EU-szabályozásnak megfelelően működik. Magyarországon a biotermékek ellenőrzési rendszere már az unióba lépés előtt összhangban volt az EU-normákkal.

Biotermeles a világban

	A területből	A gazdaságok számából
	való részesedés, %	
Ausztrália és Óceánia	42,8	0,4
Európa	23,8	29,9
Dél-Amerika	23,5	34,0
Észak-Amerika	5,5	2,7
Ázsia	2,8	11,8
Afrika	1,6	21,2
Összesen	100,0	100,0

európai piaci igények indukálják (az ausztrál bioexport 70%-a Németországba, Hollandiába és Nagy-Britanniába irányul). Ausztrália ugyanakkor egy robbanás előtt álló felvevőpiac is, amely főleg magas feldolgozottsági fokú zöldségtermékeket vesz, elsősorban az Egyesült Államokból és Nagy-Britanniából. Latin-Amerika több országában is folyik több mint 100 ezer hektáron biotermeles, a már erre a termelési módra átállított 6,2 millió hektár mellett további 10,6 millió hektárról gyűjtnek be

A legnagyobb területen és a legtöbb gazdaságban termelő országok a világon

Ország	Biogazdálkodásba bevont terület, ezer hektár	Ország	Biogazdálkodással foglalkozó gazdaságok száma
Ausztrália	11 000	Mexikó	120 000
Argentína	2 800	Indonézia	45 000
Olaszország	1 100	Olaszország	44 000
Egyesült Államok	931	Uganda	34 000
Brazília	803	Kenya	30 000
Uruguay	760	Tanzánia	30 000
Németország	734	Peru	20 000
Spanyolország	725	Ausztria	19 000
Nagy-Britannia	696	Spanyolország	17 000
Chile	646	Németország	16 000

vadnövényeket. A gazdák közvetlen kormánytámogatásra jelenleg nem számíthatnak, néhány európai szervezet segít a vetőmagellátásban és a szervezeti keretek megteremtésében. Közép-Amerika biokávéja és banánja, a paraguayi cukor és az argentin gabonafélék szinte teljes egészében külföldön találhatnak piacra.

Észak-Amerikában több mint 15 ezer farm összesen másfél millió hektárján honosodott meg az organikus mezőgazdaság. Ausztrália és Új-Zéland mellett itt a legnagyobb a birtoknagyság. A felvevőpiac bővülése is itt a legdinamikusabb: 2003-ban a bioélelmiszerek kereskedelme 20%-kal növekedett.

A biotermelés alá vont terület Ázsiában viszonylag kicsi (66 ezer farm 736 hektárja), de a területre vonatkozó adatok nem minden országban megbízhatóak. A gazdálkodási forma gyorsan terjed, és 2,9 millió hektárról vadnövények gyűjtése is folyik. A legnagyobb termelők Kína, India, Indonézia és Japán. Az utóbbi ország egyben a legnagyobb felvevőpiac is a kontinensen. A hitelesítés terén csak Kínában, Izraelben és Japánban létezik ellenőrző szervezet.

Az afrikai helyzet sokban hasonlít az Ázsiában tapasztaltnak. A biotermelés itt is az általános fejlődés egyik fontos tényezője lehet amellet, hogy az erózió ellen és a föld termékenységének védelmében is szerepet játszhat. Itt – és Ázsiában – vannak a legkisebb méretű gazdaságok: 435 ezer hektáron 118 ezer farm van, és 242 ezer hektárról történik növénygyűjtés. Az alacsony jövedelmek és a fejletlen infrastruktúra miatt itt a legkisebb a kereslet az organikus termékek iránt. Az export főleg az EU-ba irányul, az egyetlen, uniós standardoknak megfelelő ország Tunézia.

Az organikus termesztési mód európai kezdete óta a kontinens csaknem valamennyi országában gyors fejlődésének lehetünk tanúi. Jelenleg 170 ezer gazdaságban és 6,3 millió hektáron zajlik földrészünkön. Az Unió területén ebből 143 ezer farm található, amelyek 5,7 millió hektáron termelnek. Ez a gazdaságok 1, a mezőgazdasági terület 3,4%-át jelenti.

Csaknem valamennyi EU-15 országban az ellenőrzött területek több mint felét legelő, kaszáló teszi ki. Nagy-Britanniában arányuk 75% feletti, de Ausztriában, Franciaországban, Belgiumban és Görögországban is több mint 60%. A fennmaradó területek döntő többségén gabonát termelnek. Portugáliában, Olaszországban és Ausztriában az összes gabonamennyiségnek már több mint 5%-át organikus úton termesztik. A friss zöldségek több mint 10%-a biotermék Dániában és Nagy-Britanniában.

Mind területileg, mind a mezőgazdasági területekhez mért arányában Csehország a legjelentősebb biotermelő az újonnan csatlakozók közül. Az ellenőrzött területek nagyságát tekintve az éllovas Magyarország, Lengyelország és Szlovákia követi. A többi utóbb csatlakozó ország méreténél vagy éghajlati viszonyainál fogva is kevésbé alkalmas a mezőgazdasági, így biotermelésre is, azonban a termesztési mód mindenütt jelen van.

A nagyobb termelők közül az átlagos birtoknagyság Szlovákiában és Csehországban több száz hektár, Magyarországon 70 hektár körüli, Lengyelországban pedig – hasonlóan mezőgazdasága egészéhez – apró gazdaságokban folyik a termelés. A területek több mint felén valamennyi országban legelők, kaszálók vannak, a többit pedig főleg szántóföldi kultúrák foglalják el.

Magyarországon a biotermelés kezdetei a nyolcvanas évekre nyúlnak vissza. 1983-ban a környezet- és egészségvédelem iránt elkötelezett szakemberek és laikusok hozták létre a Biokultúra Klubot, ami 1987-ben Biokultúra Egyesületté alakult. Az unióban is csak 1991-től létező egységes szabályozás (IFOAM) alapján ez a szervezet dolgozta ki a magyart, ami kormányrendeletben öltött testet, és ami lehetővé tette, hogy 1995-től felkerüljünk az Unió ún. "harmadik listájára". A magyar biotermelésben 1996-tól kezdődően a minősítési és ellenőrző funkció szétvált. A Biokultúra Egyesületé maradt a minősítés, ezzel összefüggésben a biotermelésben használatos anyagok és termékek vizsgálata, a Biokontroll kht. pedig független ellenőrző szerepet kapott. Az ellenőrzésért és minősítésért ennek a két szervezetnek a kasszájában köt ki a biotermékek árának 2%-a.

A főbb bioállattartó országok az EU25-ben* (részesezésük a teljes bioállományból, 2004, %)

Szarvasmarha		Sertés		Juh	
Ausztria	28,5	Dánia	19,8	Nagy-Britannia	41,2
Olaszország	19,7	Nagy-Britannia	18,7	Olaszország	29,9
Nagy-Britannia	18,4	Ausztria	16,7	Görögország	8,0
Szlovénia	11,9	Hollandia	9,9	Portugália	6,8
Dánia	11,4	Görögország	9,4	Ausztria	4,7
		Svédország	7,5		
Kecske		Baromfi		Méh	
Görögország	58,3	Franciaország	43,3	Olaszország	51,0
Olaszország	15,4	Nagy-Britannia	17,7	Franciaország	26,9
Franciaország	15,4	Dánia	6,5	Magyarország	10,8
		Ausztria	5,7	Görögország	2,8
		Belgium	5,3		

* Az EU nagy állattartói közé tartozik Németország is, de róla nem állnak rendelkezésre adatok.

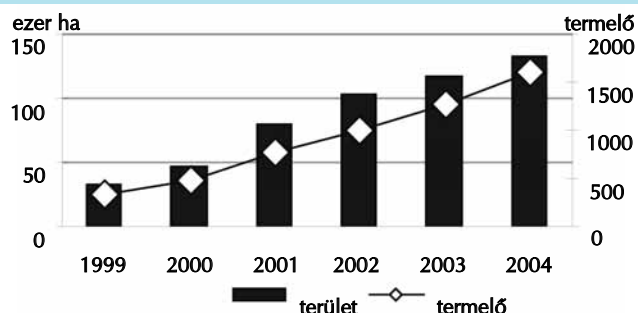
A nyolcvanas éveket és a kilencvenes évek elejét a termesztés kizárólagossága jellemezte, a tőke és technológia hiánya gátolta a feldolgozottsági szint javítását. A kilencvenes évek végétől azonban 2003-ig a feldolgozó-kapacitás a tizenkétszeresére bővült. Sok nagy cég is kifejlesztette a saját organikus vonalát (pl. Pick), és ma már szinte minden kategóriában van magyar termék is a piacon.

Az utóbbi öt év értékesítési adatai alapján az itthon eladott biotermékek 50-60%-a hiper- és szupermarketekben kel el, 35-40%-uk a speciális biopiacokon, és csak 1-5%-uk talál gazdára a piacokon. Az ökotermékek célcsoportja a fiatal, magas jövedelmű, a kisgyermekes réteg, valamint az idős, beteg emberek. Becslések szerint a kilencvenes évek eleje óta a magyar ökotermékek megközelítőleg 90%-át exportálták, elsősorban Németországba, Ausztriába és Svájcba.

A magyar termelést a növénytermesztés túlsúlya jellemzi, 2004-ben a gazdaságok alig egytizedében volt ökológiai állattartás. Az ökológiai gazdálkodás keretében tartott állatlétszám 12,8 ezer számosállatot tesz ki, aminek kétharmada szarvasmarha. Az 1998 óta működő méhészet azonban európai viszonylatban is jelentős, 169 méhészt több mint 14 ezer méhcsaládot tart.

Jelenleg Magyarországon 133 ezer hektáron, a mezőgazdasági terület 2,3%-án folyik biotermelés. A terület 43%-a átállási terület. A biotermelésre való átállás 2-3 éves időszakot vesz igénybe, amelynek első éve után a termesztett növény már biotermékként forgalmazható. Az ellenőrzött területek közel felén gye, rét, legelő van, 21%-án gabonaféléket, 15%-án takarmánynövényeket, 6%-án pedig olajos növényeket termesztenek. Gyümölcs terem közel 2 ezer hektáron, a zöldségfélék is több mint ezer hektárt foglalnak el.

Biotermelésbe vont terület és a termelők száma Magyarországon

Az ellenőrzött területek és a termelők száma

	Terület	Termelő
1999	32.609	327
2000	47.221	471
2001	79.178	764
2002	103.672	995
2003	116.535	1272
2004	133.009	1610

A legutóbbi adatok szerint 1842 vállalkozás él ökológiai gazdálkodásból. Zömük (87%) termelő, a már említett méhészekon kívül 160 vállalkozás feldolgozással, 67 kereskedelemmel, 5 importtal foglalkozik, és 10 vadon termő növények begyűjtésére specializálódott.

Jávorszkyné N. Anikó

K Ö N Y V A J Á N L Ó

Nemzetközi statisztikai zsebkönyv – Az Európai Unió

Magyarország 2004. évi uniós csatlakozására tekintettel a Nemzetközi zsebkönyv az idén az Európai Unió 25 tagországára közöl adatokat gazdasági és társadalmi témákban egyaránt. A legfrissebb rendelkezésre álló adatok mellett az összehasonlíthatóság érdekében korábbi évek adatai is szerepelnek.

Emellett az egyes tagországok politikai berendezkedésére, az EU intézményeiben való részvételre és az uniós költségvetési hozzájárulásra vonatkozóan is található információk, illetve az átlagos uniós állampolgárról és különféle uniós rekordokról is olvashatunk benne.

A kiadványt számos grafikon színesíti.

Kiadványaink megvásárolhatók: **KSH Statisztika Szakkönyvesboltban**

1024 Budapest II., Keleti Károly u. 10., tel.: 212-4348.

Megrendelhetők: **KSH Statisztikai szolgáltatások osztályán**

1024 Budapest, II., Keleti Károly u. 5-7., tel.: 345-6570, 345-6560, 345-6550, fax: 345-6699,

valamint a régiós igazgatóságok terjesztőinél.

E-mail: marketing.ksh@office.ksh.hu

K Ö N Y V A J Á N L Ó

Acquis Communautaire
CD-ROM-on

MAGYARUL!

AZ EURÓPAI UNIÓ HIVATALOS KIADÓJÁNAK GONDOZÁSÁBAN

Megjelenés: 2006. április

Acquis: az Alapszerződések, valamint az EU által kiadott **kötelező érvényű rendeletek, határozatok és irányelvek összessége**. Tágabb értelemben részét képezi az EU egész eljárási rendje.

Az acquis az egységes piacra és a négy szabadságjogra (árúk, személyek, a tőke és a szolgáltatások mozgásának szabadságára) vonatkozó szabályok, valamint az ezt alátámasztó közös (agrár-, kereskedelmi-, verseny, szállítási-, és egyéb) politika, illetve a legkedvezőtlenebb helyzetben lévő régiók és népességekategóriák támogatására szolgáló intézkedések összességét fejezi ki.

Az anyag kb. 100.000 oldal terjedelmű, 219 kötetnyi dokumentumot tartalmaz. Magyarul, az EU Hivatalos Kiadójának gondozásában. **Az egyetlen hiteles és hivatalos verzió!**

Ára: 260.000 Ft + 5 % ÁFA

(Papíron is megrendelhető: 219 kötet, kb. 100.000 oldal, ára: 540.000 Ft + 5 % ÁFA)

Megrendelés, megtekintés:

Euro Info Service

Euro Info Service – Az Európai Unió, az OECD, a Világbank, az IMF, az Európa Tanács, valamint az Északi Tanács hivatalos kiadványainak, adatbázisainak magyarországi forgalmazója.

1137 Bp. Szt. István krt. 12.
Postacím: 1245 Budapest, Pf. 1039
Tel: 329-21-70; 329-24-87, Fax: 349-20-53
Internet: www.euroinfo.hu
E-mail: euroinfo@euroinfo.hu

Megrendelés, megtekintés

Uniós értesítő

Szeretné ha terméke, szolgáltatása, vállalkozásának híre elérné a legfelsőbb döntéshozói kört?

Hirdessen az Uniós Értesítőben

Telefon: (06-20) 9288-343

UNIÓS ÉRTESÍTŐ

UNIÓS ÉRTESÍTŐ – HATÁROK NÉLKÜL

Az uniós támogatásokban egyre hangsúlyosabb szerepük van a szomszédsági programoknak, határon átnyúló pályázati lehetőségeknek. Ezzel párhuzamosan egyre több szomszédos országban nyílnak meg, vagy bővülnek uniós pályázati programok.

A fentiekre tekintettel az Uniós Értesítő – az Adaptatio Kft. szakmai együttműködésével – hónapról-hónapra beszámol a Romániában, Szerbia és Montenegróban, valamint Szlovákiában megvalósuló EU támogatásokról, fejlesztésekről, elsősorban az ott élő magyarságot is érintő programokról és lehetőségekről.

az ADAPTATIO szerkesztésében

Március 22-én információs napok eTEN PÁLYÁZAT ROMÁNIÁBAN IS

Az eTEN az Európai Bizottság Európát átfogó léptékű programja, amely az információs társadalom szolgáltatásainak kibontakozását gyorsítja. Célja előmozdítani azokat a közérdekű szolgáltatásokat, amelyek minden polgárnak, vállalkozásnak és adminisztrációnak módot adnak az elektronikus társadalom lehetőségeinek kihasználására. A program, amelyet 2003-2006 között bonyolítanak le, 172,5 millió euró költségvetéssel rendelkezik. A 2006-ra elkülönített költségvetés értéke 48,5 millió euró. Más európai programokhoz hasonlóan az eTEN programban való részvétel előfeltétele a külföldi, a közösségi programban részt vevő partnerekkel való kapcsolat. 2006. február 17-én egy újabb pályázati kiírásra került sor, a pályázatok leadási határideje 2006. május 19.

2006. március 22-én, szerdán, a Távközlési és Információs Technológiai Minisztérium „Romániai eTEN információs napot” szervez. A rendezvényre 10 órai kezdettel kerül sor a minisztérium székházában. Az eseményen Nagy Zsolt miniszter mellett részt vesz Jean-Francois Junger, az Európai Bizottság projekt-felelőse.

Tavaly 25 román részvételű pályázatot nyújtottak be az Európai Bizottsághoz, a 37 román partner cég és intézet több, mint 2 millió értékű összegre pályázott. Ezek közül 4 romániai részvételű projekt nyert támogatást.

Bővebb információ a <http://www.europa.eu.int/eten> honlapon érhető el.

– munkatársunktól –

2010-ig meg kell szüntetni az illegális szeméttelteleket

ELÚSZOTT AZ ISPA-TÁMOGATÁS

„Szatmár megye tervezett regionális hulladéktározójának építkezési projektje lemaradt az ISPA-támogatásról” – jelentette ki tegnap Szatmárnémetiben Korodi Attila. A környezetvédelmi minisztérium Európai Unió integrációval foglalkozó államtitkára

elmondta, hasonló projektekre 150 millió eurót különített el az EU Romániának, a beérkezett pályázatok összértéke megközelítőleg 200 millió euróra rúg.

Hozzátette, ezen projektek között – amelyeket már továbbítottak Brüsszelbe –, Szatmár megye pályázata nem szerepelt, ugyanis azt késve kapták meg. Mivel 2010-ig be kell zárni az illegálisan működő szemétteltelepeket, a megyében sürgető egy korszerű hulladékártározót létesíteni. Az elkészített projekt szerint 24,4 millió eurós befektetésről van szó.

Korodi ígéretet tett arra: javasolni fogja a szaktárcánál, hogy foglalják bele a Szatmár megyei projektet azon befektetések listájára, amelyet a minisztérium külföldi bankhitelből fog támogatni. A

megyei tanács önrésze a befektetés összegének egynegyede marad, azonban meglehet, erre az összegre mintegy hatmillió euró ÁFÁ-t kell fizetnie az önkormányzatnak. Erre nem került volna sor, amennyiben a befektetés finanszírozása EU-s pénzekből történt volna (ebben az esetben a kedvezményezett által fedezett önrész mentesül a hozzáadottérték-adótól).

A szeméttárolással kapcsolatban *Ilyés Gyula*, Szatmárnémeti polgármestere az ipari hulladékok tárolására alkalmas befektetések EU-s támogatási lehetőségéről érdeklődött. Korodi válaszul közölte, ilyesmit EU-pénzekből létesíteni nem lehet, de Ialomita megyében egy ilyen tároló helyi magánbefektetők hozzájárulásával épült fel.

Forrás: **Transindex**

PÁLYÁZATÍRÁS, TANÁCSADÁS ROMÁNIÁBAN

Az Adaptatio Kft. a magyarországi tapasztalatokra építve az elmúlt év végén kezdte el tevékenységét Romániában. Elsődleges feladata minél több romániai magyar szervezet eredményes pályázati tevékenységének elősegítése, valamint a helyi pályázati szakemberhálózat kiépítése. Önkormányzatok, vállalkozók és civil szervezetek részére vállaljuk az alábbi szolgáltatásokat:

- Pályázatfigyelés, pályázati tanácsadás, pályázatkészítés
- Fő szakterületek: humánerőforrás-fejlesztés, terület- és régiófejlesztés, határ menti együttműködési projektek, vállalkozásfejlesztés.
- Képzések, konferenciák, tájékoztató fórumok EU pályázatírásról, szervezetek sikeres felkészítéséről, pályázat-előkészítő tréningek
- Tájékoztatás – uniós pályázati információk magyar nyelven, szakmai kiadványok terjesztése: EU Pályázati Értesítő, romániai UNIÓS ÉRTESÍTŐ, www.eupalyazat.ro – az első magyar nyelvű szlovákiai pályázati portál, ahol az összes hazai, uniós és magyarországi kiírás elérhető.

ADAPTATIO
KFT.

Elérhetőségeink: Adaptatio S.R.L.

540349 Târgu Mures,, str. Lămaitei nr. 25/10.

Tel: +40-744-592045; +40-745-265759. • info@adaptatio.ro

SAPARD HÍREK

A Farmer-program népszerűbb

GYŰLNEK A SAPARD-PROJEKTEK ARAD MEGYÉBEN

Nem állunk túl jól megyei szinten az európai vagy állami pénzek igénylésében, mégis jobb a helyzet, mint régebben – nagyjából ezt a következtetést lehet levonni az Arad Megyei Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Igazgatóság adatai alapján.

A hivatal szakemberei elmondták, hogy a SAPARD-program keretében még mindig több az igénylő, mint a már több hónapja elindított, és sokkal intenzívebben reklámozott Farmer-programban. Jelenleg a megyei SAPARD-irodán három támogatási körben igényeltek pénzt.

Az 1.1-es ágazatra (Haltenyésztési és mezőgazdasági termékek feldolgozása és marketingje) 4 projektet adtak be. A 3.1-esre (Mezőgazdasági ültetvényekbe való befektetés) 37 támogatási kérvényt jegyeztek be, amelyből 13 esetben elkészült a szükséges dokumentáció is. Végül a 3.4-es ágazat (A sokoldalú tevékenységeket és alternatív pénzforrásokat generáló gazdasági ágazatok fejlesztése) is eléggé keresett volt: itt 15 projekt született, amelyből kettő (egy méhészeti és egy csigafarmra vonatkozó) kész van.

A Farmer-program iránt, mint már beszámoltunk róla, sokkal többen érdeklődtek (512), mint pályáztak (35). Előrelépés, hogy egy projekt megkapta a bank támogatását, így már csak a temesvári SAPARD-iroda kell, hogy rábólintson.

Forrás: www.csatlakozas.ro

2007-től már megyei szinten intézik a pénzügyeket

A MEZŐGAZDASÁGI ÉS VIDÉKFEJLESZTÉSI KIFIZETÉSEK ÜGYNÖKSÉG BONYOLÍTTJA A SAPARD PROGRAMOT

A Sapard program lebonyolítását teljes mértékben a 2006. február 22-i Sürgősségi Határozat által létrehozott Vidékfejlesztési és Halászati Kifizetési Ügynökség fogja átvenni. Az újonnan létrehozott struktúra az unióba való belépés és az azt követő akkreditálás után a Romániának odaítélt összegeket a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Európai Alap és a Halászati Európai Alap segítségével fogja kezelni.

A fent említett határozaton belül az Ügynökség intézményi struktúrája is meg lett határozva.

Így a SAPARD Ügynökség teljes személyzetének átvétele után a Vidékfejlesztési és Halászati Fizetési Ügynökség megyei szintre terjeszti ki tevékenységét 386 technikai szolgáltatásnak megfelelő, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési megyei Előjáróságok keretén belül lévő munkahely átvételével.

A Vidékfejlesztési és Halászati Fizetési Ügynökségnek nyolc regionális vidékfejlesztési és halászati központja van, ugyanakkor minden megye szinten egy fizetési hivatala, így az a szándék, hogy a Sapard programon belüli támogatási és fizetési kérelmek, majd a belépést követő alapok egyenesen megyei szintre érkezzenek.

Dan Gherghelas, a Sapard Ügynökség helyettes igazgatója azt nyilatkozta, hogy az Európai Unióba való belépésig a Vidékfejlesztési és Halászati Fizetési Ügynökség fogja továbbra is kezelni a Sapard Programot. Ez év végéig lehet kérelmeket letenni vissza nem térítendő támogatásokra a létező folyósítható alapokból úgy, hogy a megfelelő kifizetések még két évig megtörténjenek az unióba való belépést követően.

Jelen pillanatban véglegesítették a 2007-2013 Nemzeti Fejlesztési Tervet, és kivitelezés előtt áll a 2007-2013 Nemzeti Vidékfejlesztési Terv is, amelynek alapján bevezetésre kerülnek a csatlakozási alapokhoz szükséges támogatási intézkedések.

Az elsődleges befektetési irányok, amelyeket a Vidékfejlesztési és Halászati Fizetési Ügynökség – nagyobb részt a Sapard program folytatásaként – finanszírozni fog, az ipari feldolgozás javítása, valamint a farmok fejlődésének a támogatása az erdők és az erdészeti termékek menedzsmentje által.

Ugyanakkor egy fontos komponens lesz a biodiverzitás megtartása a mezőgazdasági területek erdősítése által, azon mezőgazdasági termelési lehetőségek előterjesztése, amelyek összeegyeztethetők a természetvédelemmel és annak a javításával, valamint a hegyvidéki farmok fenntartása.

A többi komponenssel együtt támogatásban részesülnek úgy a gazdasági tevékenységek változatosságának a növelése, a turizmus, a természeti, kulturális és építészeti kincsek megtartása, mint a falvak korszerűsítése.

Ide tartozik a LEADER segédprogram bevezetése is, a mezőgazdaságban és erdészetben való újítások elősegítése, a kulturális és természetes források racionális használata, és az életminőség javítása a falvakban.

Forrás: **A Sapard Ügynökség Mass-Média Kapcsolatok**

UNIÓS ÉRTESÍTŐ

Az első szaklap az Európai Unió támogatásáról

SZERBIA ÉS MONTENEGRÓ

az ADAPTATIO
szerkesztésében

Jövőre már több pénz az Unióból

INTERREG KONFERENCIA ZENTÁN, KÖZEL 200 RÉSZTVEVŐVEL

A zentai Adaptatio-D Kft. dr. Becsey Zsolt európai parlamenti képviselővel közösen 2006. március 11-én, szombaton, a zentai Városháza dísztermében Interreg konferenciát szervezett, amelyen a vajdasági és a dél-magyarországi civil szervezetek képviselői is jelen voltak.

A KONFERENCIA RÉSZTVEVŐI A ZENTAI VÁROSHÁZA DÍSZTERMÉBEN

A mintegy 180 résztvevőt Kovács Nándor, a zentai képviselő-testület alelnöke köszöntötte, aki röviden vázolta a Tisza-parti város gazdasági helyzetét is. Egyebek között elmondta, hogy Zentán a mostaninál kedvezőbb időkben 12.000 foglalkoztatott volt. Ma mindössze 6.000-en vannak állásban, a munkanélküliek száma meghaladja a 3.000-et, a nyugdíjasoké pedig az 5.000-et. A városban tönkrement a kender-, a textil-, a bútor-, az étel- és a tejgyár, valamint néhány itt működő kirendeltség kapujára is lakat került. Ezt a súlyos gazdasági helyzetet támogatás nélkül nem tudják áthidalni. Többek között ezért is nagy szükség van a mostanihoz hasonló szakmai tanácskozásokra.

A konferenciát dr. Becsey Zsolt nyitotta meg, aki elmondta: a tanácskozás célja, hogy felhívja az itteniek figyelmét a pályázati lehetőségekre. Továbbá az, hogy az első pályázati kör lezárultával levonja a tanulságokat azokból.

– Sajnos az első kör végeredményét még nem hirdették ki. Ezért egy kicsit rébuszokban beszélünk. Számomra ez azt a tanulságot is hozta, hogy én magam is sürgessem az Európai Újjáépítési Ügynökségnél a döntés megszületését, hogy még a hó végén a magyar és a szerb fél is kihirdesse az első sorozat győzteseit. Ebből lehet aztán építkezni: ki az, aki győzött, és ki az, aki nem. Akkor megkezdődhet az együttműködés, le tudják hívni a pénzeket, másrészt rögtön áprilisban ki tudják írni az újabb pályázatot. A szerb oldalon most minden évben 2 millió euró áll rendelkezésre, magyar oldalon pedig összesen 16 millió euró a 2006. vé-

gégig tartó időszakban. Fontos megemlíteni, hogy 2007-től erre a határmenti együttműködésre mind a két oldalon jóval több pénz jut az eddiginél. Magyarország számára mint EU tag számára a Strukturális Alapoknak mintegy 2,5 százaléka erre jut. Magyarország minden határára 360 millió eurót terveznek, ami azt jelenti, hogy a szerb határra 70–90 millió euró jut hét évre, vagyis évente 10 millió euró. Szerb oldalon pedig még ennél is több pénz lesz 2007-től az előcsatlakozási alpból, annál is inkább, mert ebbe a határ menti együttműködésbe hamarosan belép Románia és Horvátország is. Akkor a Vajdaság három oldalon tud ilyen projekteket indítani: nem csak Magyarországgal, hanem Romániával és Horvátországgal is együttműködhet ezen a fontos területen.

A KONFERENCIA SZERVEZŐI (BALRÓL JOBBRA):

DR. ZSOLDOS FERENC, KOVÁCS NÁNDOR, DR. BECSEI ZSOLT

– Nagyon fontos szempont, hogy megismerkedjünk azzal, hogyan készítsünk olyan pályázatokat, amelyek eredményesek lesznek. Ezért van szükség szakosított irodákra és ilyen szakmai tanácskozásokra is. Fontos az is, hogy ezeken a konferenciákon számos közvetlen kapcsolat alakul ki. Jó hír, hogy Szabadkán is alakult egy határmenti együttműködési iroda – magyarázta dr. Becsey Zsolt.

A konferencia résztvevőit üdvözölte Tápi Lajos, Magyarország szabadkai konzulátusának vezető konzulja, aki egyebek között elmondta, hogy a magyar kormány minden segítséget megad Szerbiának és Montenegrónak az Unióhoz való csatlakozásban.

A konferencián Horváth Tamás, a budapesti Hídvégi Mikó Intézet vezetője Identitás és/vagy életminőség – a délvidéki magyarság EU felkészítéséről, Barbola György, a VÁTI Kht. programmenedzsere a Szomszédsági Program első pályázati felhívásának tapasztalatairól és a program jövőjéről, Petri Márta, a szegedi Euro M-Érték Pénzügyi Tanácsadó és Befektető Kft. munkatársa Magyarország EU – csatlakozásának tapasztalatairól az agrárium és a vidékfejlesztés példáján bemutatva, Ivana Đuranović, Szerbia Külgazdasági Kapcsolatok Minisztériumának az Interreg-programért felelős munkatársa pedig a Szomszédsági program szerbiai tapasztalatairól, várható fejleményei ről és egyéb uniós programok címmel tartott előadást a konferencia plenáris összefoglalóján, amely után szekciókban folytatták a tanácskozást.

Forras: Magyar Szó

CARDS helyett IPA

MEGKEZDŐDÖTT A FELKÉSZÜLÉS AZ ELŐCSATLAKOZÁSI ALAPOKRA

Szerbia és Montenegrónak az Európai Unióval a társulási státuszáról való tárgyalássorozata 2005 decemberében kezdődött el, s még nagyon fajsúlyos, megoldandó problémák tornyosulnak az ország előtt (Koszovó és Montenegró státusza, együttműködés a hágai törvényszékkel, alkotmányozás), de a tervek szerint 2006 novemberében a két állam aláírja a társulási egyezményt.

Ennek megfelelően a szerb kormány már elkezdte a felkészülést a társulással megnyíló előcsatlakozási alapokra. Ennek egyelőre a programozási szakasza zajlik, még pedig az EU költségvetési időszakaszaihoz hasonlóan a 2007-2013-as időszakra vonatkozóan. A szerb kormány ebbéli munkáját a CARDS-programot is kezelő Európai Újjáépítési Ügynökség segíti, illetve a későbbiekben az Európai Bizottság belgrádi delegációja fogja ezt koordinálni.

Az Európai Bizottság egyébként döntést hozott a korábbi előcsatlakozási alapoknak (PHARE, SAPARD, ISPA, CARDS) egy egységes új előcsatlakozási alapba, az IPA-ba (Instrument for Pre-accession Assistance) való integrálásáról.

Az IPA öt programból tevődik majd össze, amelyek mellett külön pénzügyi alapok fognak állni:

- az átalakulási folyamatoknak és az intézmények kiépítésének támogatása
- regionális és határokon átívelő együttműködés
- regionális fejlesztés
- humán erőforrás fejlesztés
- vidékfejlesztés

A tagjelölt országok mind az öt programban részt vehetnek, míg a potenciális tagjelöltek csak az első kettőben. Az EU azonban engedélyezi számukra is, hogy az első kettő programon keresztül a másik három programra jellemző célokat is támogassanak.

A szerb kormány pillanatnyilag a szakminisztériumokon keresztül a programozás szakaszában tart, vagyis a fenti programokat Szerbiára vonatkozóan specifikálja, amely elengedhetetlenül fontos lesz a későbbiekben ahhoz, hogy Szerbia minél hatékonyabban tudja nyertes projekteken keresztül lehívni a meglévő forrásokat.

A szakértők igyekeznek minél szélesebb szakmai réteget bevonni ezen programok kidolgozásába. Indítványtételi joggal ruházták fel nemcsak az állami költségvetés direkt és indirekt felhasználóit, hanem a civil szférát is, s bármelyikük projekt-ötleteket küldhet el az egyes szakértő címére az elkövetkező hónapokban, legkésőbb 2006 szeptemberéig. A programozási szakasz ugyanis eddig tart, s a beküldött projekt-ötleteket figyelembe véve fogják kidolgozni az egyes részletes programokat.

A terv szerint a kidolgozott programokat az EU 2006. végéig fogadná el, s a pénzügyi megegyezések aláírása után 2007 nyarán kezdődhetnének el a kidolgozott programokra szóló pályázati felhívások megjelentetése.

– munkatársunktól –

PÁLYÁZATÍRÁS, TANÁCSADÁS SZERBIÁBAN IS!

Az Adaptatio Kft. a magyarországi tapasztalatokra építve az idei év elején elkezdte tevékenységét Szerbiában is. Elsődleges feladata minél több délvidéki magyar szervezet eredményes pályázati tevékenységének az elősegítése, valamint a helyi pályázati szakember-hálózat kiépítése.

Önkormányzatok, vállalkozók és civil szervezetek részére vállaljuk az alábbi szolgáltatásokat:

- Pályázati tanácsadás: pályázat-figyelés, pályázatírás, pályázat-készítés
- Szakértői tevékenységek, fejlesztési tervek, megvalósíthatósági tanulmányok
- Képzések, konferenciák, információs napok, pályázat-előkészítő tréningek
- Tájékoztatás: uniós pályázati információk magyar nyelven, szakmai kiadványok terjesztése: Uniós Értesítő – benne Szerbia és Montenegrói Uniós Értesítő; www.eupalyazat.co.yu – az első magyar nyelvű szerbiai pályázati portál, ahol az összes hazai, uniós és magyarországi kiírás elérhető

ELÉRHETŐSÉGEINK: Adaptatio-D d.o.o. • 24400 Zenta, Szép u. 15., Szerbia és Montenegró • Tel: +381-64-160-4686, +381-24-812-525 • E-mail: info@eupalyazat.co.yu • Honlap: www.eupalyazat.co.yu, www.adaptatio.org.yu

UNIÓS ÉRTESÍTŐ

Az első szaklap az Európai Unió támogatásokról

SZLOVÁKIA

az ADAPTATIO

szerkesztésében

Fogadni tudjuk a milliárdokra rúgó pénzzuhatagot?

ÖT ÉV ALATT 10,2 MILLIÁRD EURÓT KAPHATUNK AZ EU-TÓL

Az Európai Unió Strukturális és Kohéziós Alapjaiból Szlovákia a 2007 és 2013 közötti időszakban összesen 10,236 milliárd eurót (közel 400 milliárd korona) kaphat, ehhez viszont el kell fogadnia a Nemzeti Stratégiai Referenciakeretet, emellett a megyei önkormányzatoknak ki kell alakítaniuk az uniós normáknak megfelelő NUTS II régiókat a megfelelő apparátussal, hogy fogadni tudják a brüsszeli pénzinjekciót.

Gyurovsky László építésügyi és régiófejlesztési miniszter szerint a 2007-2013 közötti időszakot felölelő program célja, hogy az elmaradottabb régiókban (nálunk ez a teljes Szlovákiát jelenti Pozsony megyét leszámítva) kiépítsék az infrastrukturális hálózatot, környezetvédelmi beruházásokat hajtsanak végre, javítsák a munkaerő képzettségét, és lerakják a tudásalapú gazdaság alapjait. *Lubica Sabadošová*, a rövidesen a kormány elé kerülő Nemzeti Stratégiai Referenciakeret fő koordinátora szerint 2007-től a jelenlegihez képest több ponton is kedvezőbbé válik az uniós források felhasználása: nő az érintettek döntési joga, az uniós társfinanszírozás maximális mértéke a mostani 75 százalékról 85 százalékra emelkedik, végezetül a pénzek felhasználásának határideje egy évvel kitolódik. Míg a napjainkban futó, 2004 és 2006 közötti időszakra érvényes uniós támogatási program legfeljebb 0,1 százalékkal gyorsítja Szlovákia gazdasági növekedését, addig a 10 milliárd eurót meghaladó, 2007-től rajtoló keret – hatékony felhasználás esetén – 2 százalékkal járulhat hozzá az ország gazdasági növekedéséhez. Gyurovsky László miniszter szerint már eddig is 90 százalék feletti hatékonysággal merítünk az uniós pénzekből, ezért minden esély megvan arra, hogy a jövőben is fogadni tudjuk a milliárdokra rúgó pénzzuhatagot.

Forras: Új Szó

Pályázni pedig muszáj...(2.)

SIKERTÖRTÉNET AZ UNIÓS PÁLYÁZATOK VILÁGÁBAN: SZEPSI

Szepsi közel tízezer lakosú város a Kassa – Rozsnyó főút mentén, a Gömör – Torna karszt keleti nyúlványánál, a Bódva folyó partján, a természeti kincsekben és látnivalókban gazdag környék központja.

A város az egyik legsikeresebb résztvevője az uniós programoknak, számos fejlesztés előkészítése indult meg a 2004-2006 közötti időszakban, EU pénzekből összesen 52 millió koronát sikerült pályázni eddig.

- *Inkubátorház* építésére két pályázat is készült. Az egyik a tervdokumentáció és az infrastruktúra biztosítása, mintegy 4,3 millió korona értékben, a másik pedig maga az objektum felépítése, melyre a tervezett 32 millió helyett 22 milliót ítélték meg, a város 5 százalékos részvételével. Mindkettőt szeptember végére fejezik majd be.

- *Ipari parki* tervdokumentáció is szintén szeptember végére készül el a 140 ezer euró értékű.

- *Kultúrház* átépítésére és felújítására szintén el kell készíteni a tervet, és meg kell szerezni az építési engedélyt az ősz folyamán, ezekre a város 82 ezer eurót kapott, szintén 5 százalékos önköltséggel. Az ipari park és a kultúrház esetében egyaránt fontos, hogy elkészüljenek a részletes tervek, mivel a következő, 2007–2013-as időszakban ez az újabb pályázatokon való részvétel feltétele.

- *Interreg*-en belül is vannak a városnak sikeres pályázatai. A Zekeres 1 elnevezésű projekt Szepsi történelmi városmagjának rekonstrukcióját tűzte ki célul, és emellett a történelmi múlttal kapcsolatos más tevékenységek elindítását, például a szepsi barlangban talált középkori leletek kiállítására való feltételek megteremtését. A pályázat értéke 22 millió korona, szintén ötszázalékos önrésszel. A testvérvárosokkal való együttműködés keretében Szepsi közösen pályázik Encssel a művelődés, sport, kultúra és roma programok területén, de Edelénnyel és Tarcallal is vannak hasonló tervei.

A jövőbeli tervek között szerepel egy roma centrum kialakítása, amelyben a hagyományos mesterségek ápolása lenne a legfőbb eszköze a családok összetartásának. A város újabb 12 alacsony komfortú lakás, valamint 22 „családi lakás” felépítését is tervezi. Várható még a mezőgazdasági szakiskola kollégiumának átalakítása, és ezzel a magyar alapskola kihelyezett részlegének megvalósítása, valamint iskolaépületek és ebédlő felújítása és szigetelése.

Iván László alpolgármester értesülése szerint az európai alapokból a 2004–2007-es időszakban mintegy másfél milliárd euró állt rendelkezésre pályázatok céljára, ám a következő, 2007–13-as időszakban nagyjából tíz és fél milliárddal lehet számolni. A pályázatírásból tehát Szepsi továbbra is aktívan kiveszi a részét.

- munkatársunktól -

PÁLYÁZATÍRÁS, TANÁCSADÁS SZLOVÁKIÁBAN

- Pályázati tanácsadás: pályázatfigyelés, pályázatírás, pályázatkészítés
- Szakértői tevékenységek, fejlesztési tervek, megvalósíthatósági tanulmányok
- Képzések, konferenciák, információs napok, pályázat-előkészítő tréningek
- Tájékoztatás: uniós pályázati információk magyar nyelven, szakmai kiadványok terjesztése: Uniós Értesítő – benne Szerbia és Montenegrói Uniós Értesítő; www.eupalyazat.co.yu – az első magyar nyelvű szerbiai pályázati portál, ahol az összes hazai, uniós és magyarországi kiírás elérhető

Elérhetőségeink: Adaptatio-F s.r.o. • Tel.: 0908/663-492, 00421/35790-40-37, • e-mail: info@adaptatio.sk, www.eupalyazat.sk

WWW.EUPALYAZAT.SK • MINDEN AMI PÁLYÁZAT, MAGYARUL

TISZTELT OLVASÓNK!

JELEN SZÁMUNKBAN A KÖRNYEZETVÉDELEM ÉS INFRASTRUKTÚRA OPERATÍV PROGRAMRÓL
OLVASHATNAK RÖVID ÖSSZEÁLLÍTÁST.

A horizontális elvek érvényesítésének áttekintése a Környezetvédelem és Infrastruktúra Operatív Programban

I. BEVEZETÉS

A Környezetvédelem és Infrastruktúra Operatív Program (KIOP) a környezetvédelem és a közlekedési infrastruktúra területein támogatja projektek megvalósítását az Európai Regionális Fejlesztési Alap forrásainak felhasználásával. A KIOP a fő fejlesztési irányvonalakat (mint környezetvédelem és közlekedés) prioritásokként fogalmazza meg, amelyek a célként kitűzött fejlesztési területeket foglalják magukban. A prioritások intézkedésekre bonthatók, ezekre épülve kerültek kiírásra a pályázati felhívások 2004-ben.

A KIOP költségvetése 2004 és 2006 között 112 milliárd forint, amely 2006. február 28-ig lekötésre került.

A Környezetvédelem prioritáshoz tartozó intézkedések az alábbiak:

- 1.1. vízminőség javítása, ezen belül ivóvízminőség javítása, Szennyvízelvezetés- és tisztítás fejlesztése (nyílt pályázatok)
- 1.2. Állati hulladék kezelése (nyílt pályázat)
- 1.3. Egészségügyi, építési-bontási hulladék kezelése (nyílt pályázat)
- 1.4. Környezeti kármentesítés a felszín alatti vizek és az ivóvízbázisok védelme érdekében (nyílt pályázat)
- 1.5. Természetvédelem és fenntartható árvízvédelem (központi program)
- 1.6. A levegőszennyezés és zajterhelés mérése (központi program)
- 1.7. Az energiagazdálkodás környezetbarát fejlesztése (nyílt pályázat)

A KIOP nyílt pályázati ablakok bezárásra kerültek, utolsónak az Állati hulladék kezelése c. intézkedés 2006. március 1-jén.

A Közlekedés prioritáshoz tartozó intézkedések:

- 2.1. A főúthálózat műszaki színvonalának emelése (központi program)
- 2.2. Környezetbarát közlekedési infrastruktúra fejlesztése (központi program)

A Strukturális Alapokra vonatkozó szabályozás (1260/1999/EK rendelet) kiemelt két olyan horizontális elvárást, amelyeket minden pályázat tervezése, elbírálása és végrehajtása során figyelembe kell venni: az esélyegyenlőséget és a környezetvédelmet. Az esélyegyenlőség és a környezetvédelem mint „horizontális elvárás”

tehát azt jelenti, hogy a Nemzeti Fejlesztési Terv keretében megvalósítandó projekteknek hozzá kell járulniuk az esélyegyenlőség (kiemelt célcsoportok: nők, roma emberek, fogyatékkal élő emberek) és a környezetvédelem biztosításához, ezek figyelembe vétele uniós követelmény. Az alábbiakban ezen két horizontális elvárás érvényesítésének értékelésére kerül sor a KIOP megvalósítása során.

II. HORIZONTÁLIS ELVEK ÉRVÉNYESÍTÉSE A KÖRNYEZETVÉDELMI PROJEKTEKBEN

A környezetvédelmi pályázatok és projektek előkészítése és megvalósítása során kiemelt figyelmet kell fordítani a horizontális elvárások érvényesítésére. Az értékelés során az adott projekt esélyegyenlőségi és környezeti fenntarthatósági törekvései pontot érnek, előbbi esetben egy, utóbbi esetben két pontot a maximálisan adható 100 pontból.

A pályázók és az értékelők munkáját a horizontális elvek értelmezésére, értékelésére és érvényesítésére vonatkozóan a Közfoglalkoztatási Keret Irányító Hatóság koordinálásával kidolgozott Esélyegyenlőségi és Környezeti Fenntarthatósági Útmutatók segítik.

A környezetvédelmi projektek esetében – az eddigi tapasztalatok alapján – a környezeti fenntarthatósági szempontok beépítése nevezhető sikeresebbnek, az egyes intézkedésekhez beadott pályázatoknál általában speciális környezeti horizontális érvek támasztják alá a tervezett beruházást. Ezeket a pontokat jellemzően a mellékelt megvalósíthatósági tanulmány vagy a hatásvizsgálat tartalmazza részletesebben.

A KIOP Irányító Hatóság minden nyertes projektgazdának megküld kitöltésre egy esélyegyenlőségi és egy környezeti fenntarthatósági adatlapot, amely nem a projektre, hanem a projektgazda szervezetére vonatkozóan tartalmaz esélyegyenlőségi/környezeti fenntarthatósági kérdéseket. Ezek alapján elmondható, hogy a két horizontális elv közül az esélyegyenlőség értelmezése problematikusabb, mint a környezeti fenntarthatóságé.

Ugyanakkor részben a pályázók társadalmi és környezeti tudatosságát, részben az Irányító Hatóság törekvését mutatja, hogy minden Támogatási Szerződés vonatkozó melléklete a projekt horizontális indikátorairól számszerűsített adatot tartalmaz. Ezek elsősorban a hátrányos helyzetű csoportok arányát jelentik a végrehajtásban, a projekt eredményei által érintettek körében, a környezeti fenntarthatóság területén pedig a projekthez alapvetően tartozó műszaki indikátorokat.

Az eddigi tapasztalatok alapján az alábbiak megfontolása szükséges:

- a horizontális szempontok szerepének növelése a pályázatok értékelésében, akár a szakmai szempontból való elutasítás indokálul szolgáló szintként
- a horizontális szempontoknál meghatározható minimumkövetelmények formai követelmények közé sorolása (törvényi megfelelés mindkét horizontális elvre vonatkozóan pl. esélyegyenlőségi terv megléte)
- az elvárt/javasolt horizontális indikátorok pontosabb meghatározása szükséges projekt típusonként a horizontális elvek érvényesülésének nyomonkövetése szervesen épüljön be a projektbe már annak tervezésekor
- a fentiek megvalósításához szükséges az intézményrendszer érintett szereplőinek, az értékelőknek és a pályázóknak a specifikus továbbképzése, valamint személyes konzultáció biztosítása.

III. HORIZONTÁLIS ELVEK ÉRVÉNYESÍTÉSE AZ ENERGETIKAI PROJEKTEKBEN

A KIOPI 1.7 intézkedés keretében (Energiagazdálkodás környezetbarát fejlesztése) megvalósuló pályázatok nem kifejezetten az esélyegyenlőség megvalósulását célzó pályázatok. Az esetek túlnyomó többségében energetikai berendezések és létesítmények valósulnak meg, melyeknél a környezeti fenntarthatósági szempontok könnyebben érvényesíthetőek, hiszen a projektek közvetlenül a környezeti fenntarthatóságot (fosszilis tüzelőanyagok felhasználásának csökkentése, illetve légköri szennyezőanyag kibocsátás csökkentése) valósítják meg.

A pályázatok értékelésénél az esélyegyenlőség és a környezeti fenntarthatóság 5-5 pontot ér a maximálisan adható 100 pontból.

A pályázati formanyomtatvány 9.1 fejezetében megadott kérdésnél (Miként érvényesülnek a projekt megvalósulása során az esélyegyenlőség szempontjai?) a pályázatnak tartalmaznia kell az esélyegyenlőség megvalósulásának kritériumait. A pályázóknak itt ismertetniük kell, hogy milyen módon biztosítják működésük során, illetve tervezik biztosítani a projekt megvalósítása során, hogy

- a projekt előkészítése és megvalósítása során figyelembe veszik a nők, illetve a hátrányos helyzetű csoportok tagjainak igényeit és érdekeit,
- a munkafolyamatokban a nők, illetve a hátrányos helyzetű csoportok tagjai képességük szerint részt vehessenek,
- a projekt eredményeiből a nők, illetve a hátrányos helyzetű csoportok tagjai is részesülhessenek.

Pályázati formanyomtatvány E.15. fejezetben szerepel a tervezett fejlesztés környezetre gyakorolt hatása (levegő-, víz-, talajszennyezés, illetve zajcsökkenés), a környezetvédelmi előnyök és hátrányok bemutatása, annak ismertetése, hogy a tervezett beruházás a szennyezőanyagok keletkezésének megakadályozására, vagy csökkenésére irányul.

Az esélyegyenlőségi és környezetvédelmi szempontok értékelése során a szervezetre és a projekt megvalósítására vonatkozó általános és projektspecifikus követelmények szerint kell értékelni az egyes projekteket. Az egyes követelményeknek való megfelelést skálaindikátor segítségével értékelik. E módszer szerint szempontként egy ötfokozatú, 0-4-ig terjedő skálán pontozza az értékelő az esélyegyenlőség és a környezetvédelem egyes szempontjai szerinti megfelelést.

A támogatási szerződésben – a környezetvédelmi projektekhez hasonlóan – az energetikai projekteknek is szerepelnek a horizontális elvek érvényesítésére vonatkozóan indikátorok. A Projekt Előrehaladási Jelentésben a nyertes projektgazdának ki kell fejeznie a horizontális elvek érvényesülését az operatív programban meghatározott indikátorok alapján, továbbá a közbenső és végső helyszíni ellenőrzés során is ellenőrzési téma az esélyegyenlőség és a környezetvédelem (a helyszíni ellenőrzési jegyzőkönyvek „Speciális, egyedi vizsgálati szempontok” fejezetében a helyszíni ellenőrök kitérnek az esélyegyenlőség és a környezetvédelem megvalósulásának számszerűsített és szöveges vizsgálatára).

A projekteknek a következő környezeti fenntarthatósági indikátorok jelennek meg:

1. Beépített megújuló új villamosenergia kapacitás (kW)
2. Új kapacitással termelt villamos energia éves mennyisége (MWh)
3. Energiahatékonysággal kiváltott éves energiahordozó megtakarítás hőegyenértékben (GJ/év)
4. Károsanyag kibocsátás csökkenés CO₂, NO_x, SO₂ – ezen értékeket az értékelés során vizsgálják.

A horizontális elvek érvényesítését a környezetvédelmi projektek-nél megfogalmazott javaslatok segítenék elő az energetikai pályázatok esetében is, külön kiemelve a tapasztalatcsereket, szakmai fórumok fontosságát a témakörben.

IV. HORIZONTÁLIS ELVEK ÉRVÉNYESÍTÉSE A KÖZLEKEDÉSI PROJEKTEKBEN

A főúthálózat műszaki színvonalának emelése intézkedés

Általános tapasztalat, hogy a közlekedési projektek során a horizontális elvek közül az esélyegyenlőségi törekvések inkább közvetlenül értelmezhetőek. Az érintett csoportok a közúthasználók, és a felújított/megépített közút közvetett hatásait megérzők köréből kerülnek ki: a közutat szállítási útvonalként, utazási céllal használók, illetve elkerülő utakon a lakott településen élők, akiknek életminőségét a településen áthaladó forgalom csökkenése javítja. A pályázatban az esélyegyenlőségi szempontok figyelembe vétele ezen csoportok esélyegyenlőségének vizsgálatát jelenti.

Esélyegyenlőség szempontjából azok a lakott településeket elkerülő utak sorolhatóak a sikerprojektek közé, melyek a településen élők életminőségének javulásához nagymértékben hozzájárulnak a településen áthaladó forgalom csökkentése által. Ezek:

- **Békéscsaba elkerülő útja:** A települést elkerülő út II. szakaszának megépítésével teljessé válik az elkerülő út.
- **Pécs DNY-i elkerülő út:** A települést elkerülő út befejező szakaszának megépítésével teljessé válik a 6. sz. főút elkerülő útja.
- **Székely – Berkesz – Nyírbogdány települések elkerülő útjai:**

A 4. sz. főúton egymást követő három település elkerülő útjainak megépítésével nemcsak a településeken élők életminősége javul számottevően, hanem a Nyíregyháza – Záhony közötti forgalom – melynek nagy része teherforgalom – lebonyolódása is gyorsabb, akadálymentesebb lesz.

A környezeti fenntarthatóság elvének érvényesítése rendkívül fontos a közlekedési projektek esetében: ez jelenleg a projektek építési és környezetvédelmi engedélyében, illetve szakhatósági állásfoglalásokban előírtak szerint teljesül. Az útépitési projektek megvalósításakor az elkerülhetetlen környezeti károk mérséklése jelenik meg alapvető célként. A beadott útépitési pályázatok egy része építési engedély köteles, aminek része a környezetvédelmi engedély (az abban meghatározottak kötelező érvényűek a pályázóra nézve). Amely pályázatok nem építési engedély kötelesek, azokra is vonatkoznak az építési előírások, melyek szintén kötelező érvényűek a pályázóra nézve. A projektek méretétől függően, jogszabályok által meghatározott esetekben kötelező a környezetvédelmi hatásvizsgálat elkészítése. Ezen dokumentumok meglétét a KIOP Irányító Hatóság minden esetben vizsgálta.

Az eddigi tapasztalat szerint a környezeti fenntarthatósági elvek érvényesítése a projekt tervezése és megvalósítása során a szakhatósági hozzájárulásokban és engedélyekben magadottak szerint történt.

A horizontális elvek fokozott érvényesítése a közlekedési projektek során a következő programozási időszak egyik feladata lesz. Ez egyrészt azok hangsúlyosabb figyelembe vételét jelenti az értékelés során, másrészt a támogatási szerződésben vonatkozó indikátorok meghatározását és nyomon-követését, mivel erre jelen projektek megvalósításakor nem került sor.

A környezetbarát közlekedési infrastruktúra fejlesztése intézkedés

A Környezetbarát közlekedési infrastruktúra fejlesztése intézkedés keretein belül megvalósuló beruházások elősegítik a horizontális elvek érvényesítését. A pályázatok indikátorai között szerepelnek a következők:

- közút-vasút szintbeli kereszteződések száma,
- közúti aluljárók száma,

- gyalogos aluljárók száma,
- gyalogos liftek száma.

A fenti indikátorok a Támogatási Szerződésekben is rögzítésre kerülnek, illetve a projektek előrehaladásában a havi jelentések alkalomával beszámolási kötelezettsége van a projektgazdának.

Egy konkrét projekt (vasúti beruházás) esetén a projekt tervezése, kivitelezése és működtetése során az esélyegyenlőség szempontjait teljes mértékben figyelembe veszik és érvényesítik például az alábbiak szerint:

„A műtárgy építése során kiemelt figyelmet fordítanak a mozgásukban akadályozott vagy babakocsival közlekedő utasok közlekedésére. Az utasforgalmi létesítmények teljesen akadálymentesek, a szintbeli különbségek áthidalását rámpák és liftek segítik. A liftek kezelése világtalan személyek számára is biztosított.”

Az intézkedéshez tartozó projektek tapasztalatairól még nem beszélhetünk, mert a kivitelezés 2006 február-márciusban kezdődik meg.

Mivel az esélyegyenlőség és a környezet védelme elengedhetetlen feladat, így a horizontális elvek hatékonyabb érvényesítésének segítésére a pályázói kör, valamint a tanácsadók még bővebb és szakmailag megalapozott tájékoztatására van szükség mindamellett, hogy jogszabályi kötelezettség is előírja a horizontális elvekhez kapcsolódó feladatok betartását.

V. ÖSSZEGZÉS

Összegzésként elmondható, hogy a KIOP megvalósítása során a horizontális elvek figyelembe vétele megvalósult, azonban további erőfeszítésekre van szükség az elvek minél teljesebb körű érvényesítése érdekében a következő programozási időszakban. Fontos hangsúlyozni, hogy a megvalósítandó projekteknek minden esetben figyelembe kell venniük a horizontális elvek érvényesítésének követelményét, hiszen mind az esélyegyenlőség, mind a környezetvédelem napjainkban már nem csupán jogszabályi előírás, hanem alapvető elvárás a fenntartható társadalmi, gazdasági és környezeti fejlődés érdekében.

A Környezetvédelem és Infrastruktúra Operatív Program sikeres megvalósítása a gyakorlatban

I. SIKERES KÖRNYEZETVÉDELMI PROJEKTPÉLDÁK

I. 1. A nyílt környezetvédelmi pályázatok sikeres projektjei

A KIOP keretében a környezetvédelem prioritás támogatására a 2004-2006-os programozási időszakban 42,5 milliárd forint áll rendelkezésre. Az öt környezetvédelmi nyílt pályázatra összesen mintegy 32,3 Mrd Ft támogatás áll rendelkezésre. 2006. február 20-ig a nyílt környezetvédelmi kiírások esetében összesen 230 db pályázat érkezett be, ebből 50 db pályázat nyert mintegy 28,7 Mrd Ft támogatást. Nyitva már csak az Állati hulladék kezelése című pályázati ablak van.

IVÓVÍZMINŐSÉG JAVÍTÁSA

„Tiszta ivóvizet mindenki poharába!”
- Dombóvári ivóvízminőség-javító program projekt
2003-2006
Pályázó: Dombóvár Város Önkormányzata

Projekt megvalósulásának helyszíne
Régió: Dél-Dunántúl
Megye: Tolna
Település: Dombóvár

Dombóvár város vízellátása évtizedek óta vízminőségi problémákkal küzd. Ez leginkább kémiai szennyezők – elsősorban

ammónium, másodsorban vas, mangán, CH₄ határérték feletti koncentrációját jelenti, továbbá biológiai szennyezettséggel is számolni kell. Dombóvár Város Önkormányzata, valamint a Dombóvár és Környéke Víz és Csatornamű Kft. közösen döntötték el a város ivóvízminőség-javító programjának beindítását. A program célja a 201/2001 (X. 25.) kormányrendelet előírásainak megfelelő minőségű ivóvíz biztosítása, valamint az elosztóhálózat problémáinak megoldása, mint a nyomásingadozás, klórtartalom és a másodlagos vízszennyeződés, pangó vizek keletkezésének kizárása.

A fejlesztés előkészítését és megvalósítását szakértő cégekre bízta a város vezetése, munkájukat egy 10 fős menedzsment segíti és ellenőrzi, melybe tagokat delegált az Önkormányzat és az Üzemeltető is.

A projekt 2005. május 1-én kezdődött és 2006. december 31-ig tart.

Sírok egészséges ivóvízzel való ellátása a Lázberci tározóból
Pályázó: Észak-magyarországi Regionális Vízművek Részvénytársaság

Projekt megvalósulásának helyszíne
Régió: Észak-Magyarország
Megye: Heves
Település: Sírok

A projekt célja egészséges ivóvíz biztosítása Sírok számára. A Síroki Vízmű magas börtartalmú vízének kezelésére engedélyezett technológia nem ismert, ezért az ivóvizet más vízbázisról kell biztosítani. A közeli vízbázisok mennyiségi és minőségi problémái miatt tartós megoldást az ÉRV Hevesi Regionális Vízművéhez (HRV) való csatlakozás kínál.

A HRV rendszer vízbázisaként szolgáló Lázberci-tározó tudja biztosítani Sírok számára a jó minőségű ivóvizet a projekt keretében épülő 19.610 fm hosszúságú vezetéken keresztül. A vízigények ingadozásának kiegyenlítésére a vízvezetékhez csatlakozva épül még Bükkzsenterzsébeten egy darab 2 x 200 m³-es, illetve Bükkzséken egy darab 2 x 100 m³-es tározómedence és átemelő. A projekt megvalósításának időtartama két év. A fejlesztés eredményeként 2006 végére a településen megvalósul a 201/2001. (X.25.) kormányrendelet előírásainak megfelelő ivóvíz szolgáltatás, ami a síroki idegenforgalmi fejlesztések esélyeit is növeli.

szennyvízelvezetés és -tisztítás

Velencei-tavi Regionális Szennyvízelvezető-, tisztító rendszer bővítése, fejlesztése
Pályázó: Gárdony Város Önkormányzata

Projekt megvalósulásának helyszíne
Régió: Közép-Dunántúl
Megye: Fejér
Település: Gárdony

A Velencei-tó kiemelt üdülőkörzetében a fenntartható fejlődés elve szerint el kell érni, hogy a Velencei-tó térsége, mint bi-

ológiai sokféleséget reprezentáló természeti – táji környezet, másrészt, mint turizmust befogadó és magas szinten kiszolgáló kiemelt régió, mindkét követelménynek maradéktalanul megfeleljen. Az eddig végrehajtott infrastrukturális fejlesztések olyan bázist teremtettek, melyekre alapozva a hiányzó infrastruktúrák pótolhatóak. Alapvető cél az állandó lakossági életkörülményeket és az igényes turista fogadási feltételeket megteremtő, környezetvédelmi szempontból fontos szennyvízelvezetés és -tisztítás teljes körű kiépítése. Az 1117/2003. (XI.28.) kormányhatározat alapján a tóparti és a vízgyűjtő területen lévő települések szennyvízelvezetése és megfelelő tisztítása továbbra is elsődleges feladat.

Az érintett önkormányzatok és az állami tulajdonban lévő Velencei-tavi Regionális Szennyvízelvezető Rendszert üzemeltető Dunántúli Regionális Vízmű Rt. elhatározták, hogy közös összefogással a megvalósítás érdekében pályázatot nyújtanak be. Konzorciumot hoztak létre, melynek képviselője Gárdony Város Önkormányzata. A pályázathoz szükséges önrész biztosítását vállalták, figyelembe véve a megfelelő lakossági támogatottságot.

A megvalósításra a kormányhatározattal összhangban 2004 – 2006 között kerül sor.

Gyula város szennyvízcsatornázása
Pályázó: Gyula Város Önkormányzata

Projekt megvalósulásának helyszíne
Régió: Dél-Alföld
Megye: Békés
Település: Gyula

Gyula város peremterületeinek bekapcsolásával elérhető a város 90%-os szennyvíz csatornázottságának biztosítása. Fő cél megszüntetni a talajt és talajvizet, a felszíni vízfolyásokat szennyező és ezáltal a környezetet jelentősen veszélyeztető szennyvíz kártételeket. Ez az infrastrukturális körülmények javítása révén a környezetvédelmi és szociális ellátottság javítását eredményezi. A kiemelt jelentőségű fürdőváros egyúttal a megye egészségügyi ellátási központja és jelentős élelmiszer feldolgozó bázisa is, így alapvetően szükséges az ellátottság minél teljesebb biztosítása.

Fontos szempont a lakóterületek esélyegyenlőségének növelése és a továbbfejlesztések alapjainak megteremtése. A lakossági és önkormányzati anyagi és szervezési eszközök, valamint az elnyert támogatás felhasználásával a projekt 26 hónap alatt megvalósítható. Várhatóan tovább nő a belföldi és az Unió országokból érkező idegenforgalom, de nem hagyható figyelmen kívül a keleti irányba átnyúló regionális szempontok fejlesztésének szükség-szerűsége sem.

A menedzsment tevékenysége a beruházás szervezésére, folyamatos figyelemmel kísérésére és anyagi fedezetének biztosítására terjed ki.

Az eredmény a teljes kapacitásra korszerű technológiával kiépült szennyvízkezelő telep létrehozása, mely megfelelően, egyenletes határfokon üzemel. A projekt megvalósításával Gyula város lakossága 90%-ának, ipara és intézményei 98%-ának szennyvízelhelyezése és tisztítása korszerű módon megoldódik.

ÁLLATI HULLADÉK KEZELÉSE

Korszerű állati hulladékkezelő telep kialakítása
Pályázó: Hajdúszoboszló Város Önkormányzata

Projekt megvalósulásának helyszíne
Régió: Észak-Alföld
Megye: Hajdú-Bihar
Település: Hajdúszoboszló

A fejlesztés célja egy korszerű, minden jogszabályi (állategészségügyi valamint a közegészségügyi) előírásnak megfelelő térségi állati hulladék kezelő telep kialakítása, amely Hajdúszoboszló Város ideiglenes INERT gyűjtőhely ingatlanán épül meg. A térségben jelenleg nincs megfelelő, elkülönített állati hulladék gyűjtés, ezért Hajdúszoboszló Város Önkormányzata magára vállalta a kistérség ezen iránnyú problémájának megoldását.

A beruházás a tervezés szerint két szorosan összefüggő részre bontható, amely két probléma közös kezelésére született meg. A funkciók összevonása, a hasonló problémakör, az azonos üzemeltető és a központi őrzés lehetősége adta meg az összevont épülethozzátartozást.

Az első ütem, mely a pályázat részét képezi, az állati hulladék tároló kialakítását célozza, ami "garage jellegű" helyiségben történik. Itt a nem fertőző betegségben elhullott vegyes állati tetemek hűtőkonténerben történő tárolása valósul meg. A tervezett telep bejáratánál kerül megépítésre a hídmérleg, ezután a belső portmentes úton érkezve a kiszolgáló épületegység, a központi épületmag. Itt kerül megépítésre a fedett terasz, ügyviteli és a szociális blokk. A hulladékot heti rendszerességgel a megsemmisítő telepre, zárt konténeres szállítással biztosítják.

A második ütemben, mely már nem képezi a pályázat tárgyát, kerül megépítésre a gyepmesteri telep. Ezen épületrészben kap helyet a befogott, illetve beszállított kisállatok átvétele, valamint az élelmezési helyiség.

A beruházás egy korszerű, 4200 m² (amely későbbiekben bővíthető), önállóan körbekerített, zárt rendszerű hulladékkezelő telep, melyet Hajdúszoboszló, Hajdúszovát, Ebes, Nagyhegyes, Nádudvar és Kaba települések is igénybe vesznek.

A beruházás várható időtartama 14 hónap.

A térség kiemelt gyógy- és üdülő körzet, mely nem engedheti meg magának a nem megfelelő hulladékkezelést és az állati hulladéknak a többi hulladéktól való elkülönítés nélküli gyűjtését, kezelését, valamint a nem megfelelő ártalmatlanítást.

Regionális állati hulladékkezelő-telep létesítése Mezőkövesden
Pályázó: Mezőkövesd Város Önkormányzata

Projekt megvalósulásának helyszíne
Régió: Észak-Magyarország
Megye: Borsod-Abaúj-Zemplén
Település: Mezőkövesd

Mezőkövesd Város Önkormányzata Regionális Állati hulladékkezelő telep létrehozását határozta el elsősorban az Európai Regionális Fejlesztési Alap és a központi költségvetés forrásaiból finanszírozva. A projekt regionalitását és támogatását biztosítja az a térségi összefogás, melynek alapjait Együttműködési Meg-

állapodás formájában rögzítették elsősorban a Mezőkövesdi és a Mezőcsáti Kistérségek települési önkormányzatai.

A közel 70 millió forint értékű, 13 hónapot felölelő beruházással a térség településeinek európai színvonalon történő állati hulladék gyűjtése, kezelése, szelektálása, újrahasznosítása, illetve ártalmatlanításra történő továbbszállítása valósul meg. A projekt révén csökkennek az illegális hulladéklerakások, a döngkutakba történő beszállítások mennyisége, illetve ösztönzést kap azok mihamarabbi bezárása. Mindezzel fontos cél a lakosság számára tisztább és egészségesebb környezet megteremtése.

EGÉSZSÉGÜGYI ÉS ÉPÍTÉSI-BONTÁSI HULLADÉK KEZELÉSE

Komplex építési és bontási hulladékgazdálkodási rendszer Kaposvár és térsége részére
Pályázó: Kaposvár Megyei jogú Város Önkormányzata

Projekt megvalósulásának helyszíne
Régió: Dél-Dunántúl
Megye: Somogy
Település: Kaposvár

A projekt céljai az országos célkitűzésekkel összhangban kerültek meghatározásra, melyek a következők:

- 32 település és az ott élő 96 710 lakosra jutó mintegy 60 ezer tonna/év keletkező összes építési-bontási hulladék és kitermelt talaj komplex hulladékgazdálkodási rendszerének 20 éves időtartamra történő kialakítása.
- a hulladékhasznosítás maximalizálása
- a lehető legjobb minőségű másodnyersanyag előállítása
- új környezetkímélő technológia alkalmazása
- a területfoglalás minimalizálása és a meglévő infrastruktúra optimalizálása
- a gazdaságos üzemelés biztosítása (optimális üzemméret)
- a kaposvári térség mindenkorai települési hulladéklerakója terhelésének csökkentése.

A projekt keretében Kaposvár város külterületén építési-bontási hulladék feldolgozó és inerthulladék-lerakó telep valósul meg. Ennek eléréséhez olyan technológiai megoldást terveztek, mely valamennyi építési és bontási hulladékfajtát képes feldolgozni (kitermelt talaj, aszfalttörmelék, vegyes építési és bontási hulladék, betontörmelék, ásványi eredetű építőanyag-hulladék), majd belőle az építési piac által megkövetelt minőségű építőanyag előállítását teszi lehetővé. A hasznosításra nem alkalmas inert hulladékokat az uniós és hazai jogszabályoknak megfelelően kialakítandó lerakón fogják elhelyezni.

A tervezett mobil építési és bontási hulladék feldolgozó gépsorhoz tartozik az állandó telephely (feldolgozó-tér és inert-hulladék-lerakó), ahová a hulladékot beszállítják, de amennyiben egy nagyobb volumenű bontás során jelentősebb mennyiségű hulladék képződik, úgy a gépsor kialakításából adódóan az a helyszínre könnyedén kitelephethető. A mobil technológia földleválasztást, törést és szemcseméret szerinti frakcionálást jelent.

A telephely építése, kialakítása 2005-ben, az üzemszerű működés kezdete 2006-ban valósul meg. A projekt eredményeképpen a térségben eddig egyedülálló módon kialakításra kerülő építési és bontási hulladékkezelő telep és inert hulladéklerakó súlyos problémát hivatott megoldani, a hulladékokból értékes anyagok előállításával várhatóan csökkentve ezzel a Kaposvár és a környező településeken az illegális hulladéklerakásokat is.

I.2. A központi környezetvédelmi programok sikeres projektjei

A központi projektek kifejezést olyan fejlesztési lehetőségek kiaknázásánál használjuk, amelynek megvalósítása a kijelölt végső kedvezményezettek közvetlen megkeresésével, egy meghatározott feltételrendszer szerint történik. Az egyes projektek ágazati programok prioritásaihoz, valamint kormányrendeletekhez kapcsolódnak.

A Környezetvédelem prioritás esetében ilyen a természetvédelem erősítése, a Tisza-völgyi árvízvédelem valamint a zaj- és levegő monitoring feladatainak elvégzése. A természetvédelem erősítése komponens esetében 9 támogatott projekt kap 2 milliárd Ft értékben támogatást, a Tisza-völgyi árvízvédelem esetében a támogatás értéke 6,2 milliárd Ft, és a zaj- és levegő monitoring feladatainak elvégzése esetében a három támogatott projekt 1,1 milliárd Ft támogatást kap.

TERMÉSZETVÉDELEM ERŐSÍTÉSE

Élőhely-rekonstrukciós programok és erdei iskola kialakítása a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területén
Pályázó: Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság

Projekt megvalósulásának helyszíne
Régió: Észak-Magyarország
Megye: Hajdú-Bihar
Település: Báránd

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság projektjének célja a védett természeti területek élőhelyeinek rekonstrukciója, összekapcsolva a tűzok állományainak védelmét szolgáló mozaikos élőhelyszerkezet kialakulásának elősegítésével.

A rekonstrukció keretén belül ún. tűzokvédelmi mintaterületeket is kialakítanak, valamint a környezeti nevelést szolgáló erdei iskolát hoznak létre.

A három részprojekt a Nagyiváni tűzokélőhely rekonstrukció, a Bihari-sík tájvédelmi körzet tűzokvédelmi programja és a Hortobágy-Mátán kialakítandó erdei iskola.

A projektek 2006 végére kerülnek megvalósításra.

Élőhely-rekonstrukciók és erdei iskola kialakítása
Pályázó: Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság

Projekt megvalósulásának helyszíne
Régió: Dél-Alföld
Megye: Jász-Nagykun-Szolnok
Település: Ócsöd

A Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság (NPI) projektjének célja védett természeti területek élőhelyeinek rekonstrukciója és egy, a környezeti nevelést szolgáló erdei iskola létrehozása.

A Körös-Maros NPI alprojektek a következők:

- Őzén-zugi holtág élőhely-rekonstrukció: vízviszatarató műtárgy építése, Kigyósi-pusztai élőhely-rekonstrukció : vízviszatarató létesítményeinek (belvíztározó földmű, bögék, öv-gátak) rekonstrukciója.
- Kardoskút – komplex élőhelyfejlesztés: Kardoskúti vizes élőhely-rekonstrukció, vízi létesítmények megszüntetése, belvízelvezető csatornák rekonstrukciója.
- Kardoskúti állatállomány tartási feltételeinek javítását és védelmét szolgáló téliszállás és karámrendszer kialakítása.
- Kis-Sárréti (Biharugra) erdei iskola kialakítása: erdei iskola épület kialakítása és működtetéshez szükséges tárgyi eszközök beszerzése.
- A védett (és Natura 2000) területek rekonstrukciójával visszaállíthatóak azok a természetközeli állapotok, amelyekkel a kimagasló természeti értékek, a sokszínűség tartósan fenntarthatóvá válik. Az erdei iskola segítségével a szűkebb és tágabb térség iskolásainak tanterembe illesztett iskolai, és iskolán kívüli képzése, természeti, környezeti nevelése, tudatformálása biztosítható.

A projekt 2006. végére kerül megvalósításra.

A LEVEGŐSZENNYEZÉS ÉS ZAJTERHELÉS MÉRÉSE

Zajterhelés mérése komponens
Pályázó: Észak-magyarországi Környezetvédelmi Felügyelőség

Projekt megvalósulásának helyszíne
Régió: Észak-Magyarország
Megye: Borsod-Abaúj-Zemplén
Település: Miskolc

A környezeti zajterhelésben meghatározó a közlekedés okozta zajki-bocsátás. Ennek meghatározása egybefüggő, hosszú idejű mérések elvégzését igényli. A mérések vizsgálatok pontszerű jellegük-nél fogva nem adnak lehetőséget arra, hogy minden esetben a leginkább terhelte helyeken határozzák meg a tényleges terhelést. Azért, hogy a mérések vizsgálatát egy terület leginkább terhelte pontján hajtsák végre, áttekinthető információhoz kell jutni a terület zajállapotára vonatkozóan.

A környezeti zaj kezelésére vonatkozó 49/2002/EK irányelv zajterkép készítés közzétételét ír elő a nagy forgalmú közlekedési létesítmények környezetében 2007. június 30-i határidővel.

A Környezetvédelmi Felügyelőségek (KÖFE-k) technikai felszereltségének javítása elősegíti az EU irányelvben foglalt feladat teljesítést, a zajterképezés feltételeinek megteremtését. A projekt előkészítése a vizsgálandó területek azonosításával 2004. június 1-ével megindult.

A számításon alapuló zajterképek elkészítésével rendelkezésre fog-nak állni azok az adatok, amelyek alapján kiválaszthatók a legin-kább terhelte védendő objektumok, ahol a méréseket elvégzik. Amennyiben a KÖFE-k a vonatkozó jogszabályban előírtnál na-gyobb terhelést regisztrálnak, a zajforrás üzemeltetőjénél kezd-

ményszerik zajcsökkentő intézkedés megtételét, és erre intézkedési terv benyújtását.

II. AZ ENERGIAGAZDÁLKODÁS KÖRNYEZETBARÁT FEJLESZTÉSE INTÉZKEDÉS SIKERES PROJEKTPÉLDÁI

2004 és 2006 között az energetikai pályázatra 5,027 milliárd forint támogatás fordítható, a pályázatok beadási határideje 2006. január 31-én zárult le. 2006. január 31-ig 106 db pályázat érkezett be, támogatást 28 db pályázat kapott összesen 3,6 milliárd forint értékben.

Budapesti közvilágítás korszerűsítése

2004. folyamán ezen projekt keretében energiatakarékos közvilágítás korszerűsítésre került sor, több mint 7.000 db lámpatest cseréjével Budapesten, az alábbi kerületekben:

- I. ütem** – II., III., IV., XI. kerület
- II. ütem** – XII. kerület
- III. ütem** – VI., VII., VIII. kerület
- IV. ütem** – XVIII., XIX., XXII. kerület
- V. ütem** – XVIII. kerület
- VI. ütem** – V., XIII., XIV., XVI. kerület

A projekt általános célja az energiahatékonyság növelése volt, szem előtt tartva az ésszerű energiafelhasználást, mely elősegíti az erőművek károsanyag kibocsátásának csökkenését. A projekt révén a korábbinál nagyobb megvilágítási értékekkel és jelentősen kisebb villamos energia felhasználással Budapest területén megvalósult a közvilágítás korszerűsítése.

Egy megfelelő, szabványos világítás mellett javulnak a közlekedési viszonyok, csökken a balesetveszély, tekintettel a gyerekekre, öregekre, nőkre és a fogyatékkal élőkre és javul a lakosság közérzete is.

A korszerűsítés során a korszerűsítendő lámpatestek lebontásra kerültek, az elavult, nagy energiafogyasztású higany és nátrium, valamint két fényforrással rendelkező nátrium lámpatesteket korszerű, nagynyomású lámpatestekre cserélték.

Sor került még szabadvezetékes hálózaton a hálózat és a lámpa között lévő vezetékek cseréjére, kandeláberes hálózaton a kábelek és a szerelvénylapok cseréjére, a nullázás szabványosítására.

A projekt összes költsége 402 millió forint volt, az elnyert támogatás 120,7 millió forint.

Debrecen város távhőszolgáltatási rendszerének felújítása

A Debreceni Hőszolgáltató Rt. a 2005-2006 évből az Újkerti lakótelepet ellátó távhőszolgáltatási rendszer 70 darab hőközpontjának felújítását, korszerűsítését tervezi. A fejlesztés célja a távhőszolgáltatási rendszer primer oldali korszerűsítése, vagyis az 1970-80-as években épült, technológiájában elavult, és rendkívül magas hőveszteséggel üzemelő távhő- és használati melegvíz (HMV) ellátó rendszer korszerűsítése. A fejlesztés során megszüntetésre kerülnek a HMV és cirkulációs vezetékek és a központi blokkos melegvíztermelő egységek. A kivitelezés során az elérhető legjobb technológia (BAT) kerül kialakításra, korszerű és energiahatékony berendezések beépítésével. A fejlesztés legfontosabb várható eredménye a közvetlen energia, energiahordozó megtakarítás, ezen keresztül a légszennyező anyag kibocsátás csökkentése. A hosszú távú célok és várható eredmények között a távhőszolgáltatás versenyképessé tétele és a szekunder oldali fejlesztések elősegítése szerepelnek.

A közvetlen energia, energiahordozó megtakarítás és légszennyező anyag kibocsátás csökkenés mellett, a fejlesztés eredményeként megkezdhetők a fogyasztói (szekunder) oldali fejlesztések is. Az egyes lakásokban beépített termosztatikus radiátor szelepek beépítésével és használatával további jelentős energiamegtakarítás érhető el, melynek hozadékai közvetlenül a hátrányos helyzetű fogyasztóknál fognak jelentkezni, de közvetlenül az EU hosszú távú környezetvédelmi céljainak elérését is szolgálják.

Fontos hosszú távú eredmény még a szolgáltatás biztonságának növekedése, illetve az üzemeltetési költségek csökkenése, melyek együttesen jelentős mértékben hozzájárulnak a távhőszolgáltatás versenyképességének javításához.

A projekt összes költsége 579 millió forint, az elnyert támogatás 231 millió forint.

1,8 MW teljesítményű szél erőmű létesítése Szápár területén

A projekt tárgya egy 1,8 MW teljesítményű szél erőmű telepítése volt Szápár község külterületén, Veszprém megyében. A szél erőművekkel kapcsolatos projektek mindössze néhány éve jelentek meg Magyarországon. Korábban csak kis teljesítményű (600 kW) erőművek épültek Kulcsón, ill. a Kisalföldön Mosonmagyaróvár környékén.

A jelen projekttel megvalósított 1,8 MW teljesítményű erőmű az eddigieknél lényegesen nagyobb és éppen ezért gazdaságosabb. Az építési terület kiválasztását, megfelelőségét több éves vizsgálat előzte meg (környezetvédelmi, tájvédelmi, geológiai és 2,5 éves szél mérési, elektromos hálózatra való csatlakozás feltételeinek tisztázása).

A projekt tárgya a közelmúltban piacra került Vestas V90 típusú szél erőmű volt. Az erőművet maga a gyártó szállította, szerelte, és helyezte üzembe. A termelés feletti felügyeletet is biztosította, és külön szerződés alapján a karbantartásról is gondoskodik. A szél erőmű működésének időszaka 20 év.

Az alkalmazott technológia és berendezés Nyugat-Európában nagyon jó referenciákkal rendelkezik. A szél turbina megbízható és kis karbantartási igénye van. A Vestas cég szakmai irányítása a kivitelezés során, az egész Európában bevált távfelügyeleti rendszer, a Vestassal megkötésre kerülő karbantartási szerződés, a 95%-os működés garانتálása és a korszerű berendezés biztosította, hogy a projekt céljai elérhetőek, a projekt eredményei pedig megvalósíthatóak voltak.

A projekt európai uniós, nemzeti, kistérségi fejlesztési, esélyegyenlőség megteremtési, környezetvédelmi és privátgazdasági célokat egyaránt szolgált.

A projekt eredményei és hatásai a régióban: a helyi adókon keresztül lehetősége nyílik az önkormányzatnak az esélyegyenlőség javítására, az emberek egészséges környezetben tudnak élni, tudatosul bennük a fenntarthatóság értéke és a környezet iránt érzett felelősség.

Az ágazatra vonatkozóan előny, hogy jelentősen növekszik a szélenergiából jelenleg megtermelt villamos energia mennyisége (a jelenleg installált szél erőmű kapacitás összesen 3,4 MW), továbbá az összenergia termelésre nézve csökken a károsanyag és üvegházgázok kibocsátása. A projekt elősegíti a decentralizált villamos energia termelést, ami a hálózati veszteségek csökkenéséhez vezet, illetve az ország energia import függősége is csökken minden ilyen típusú projektnek köszönhetően.

A projekt összes költsége 611 millió forint, az elnyert támogatás 122 millió forint.

Szegedi városi kórház energetikai korszerűsítése

A Szeged Városi kórház energetikai rendszere 24 éves. A rendszerek átvizsgálása után az önkormányzat és a kórház vezetése az energetikai korszerűsítés mellett döntött. A hatékonyságot javítja és a káros anyag kibocsátást is jelentősen csökkenti a 800 m² felületű napkollektor elhelyezése. A rekonstrukció következtében a melegvíz termelés 37,5 %-át a napkollektorok szolgáltatják, a gázfelhasználás 43,1 %-kal csökken és a károsanyag kibocsátás közel felére esik vissza.

A projekt eredményeképpen megvalósuló korszerű szabályozással biztosított a létesítményben a kellemes komfort érzet, melynek kedvező hatása javítja a gyógyulási folyamatok hatékonyságát. Ezt közvetlenül érzékeli az ellátási körzethez tartozó és a beteg-ellátásban részesülő 250 000 ember.

Az energiaköltségek csökkenésével nő a gyógyászati berendezések beszerzésére, a közvetlen gyógyításra fordítható összeg. Ezáltal csökken a kórházban töltött idő, a gyorsabb gyógyulást követően a betegek korábbi munkába állása csökkenti a társadalombiztosítás költségeit és javítja a gyógyítottak anyagi helyzetét is.

A károsanyag kibocsátás jelentős csökkenése lényegesen javítja a környéken lakók életfeltételeit.

A projekt megvalósításával országos viszonylatban is kiemelkedő volumenű, a példaértékű napkollektoros rendszer létesítésével korszerű környezetbarát berendezés valósul meg. A projekt várhatóan ösztönzőleg hat a kedvező adottságú délmagyarországi régióban a napenergia hasznosítását célzó beruházásokra.

A projekt főbb elemei:

- A meglévő korszerűtlen napkollektoros berendezés bővítése.
- A kazánház rekonstrukciója, az elavult kazánok és kazánházi berendezések cseréje.
- Új hő távvezeték létesítése.
- Hő-központ korszerűsítés.
- Fűtésszabályzás megoldása.
- Korszerűtlen konyhai berendezések cseréje.
- Új gázfogadó állomás a gázredukálóval és az elszámolási méréssel.
- Korszerű épület-felügyeleti rendszer kiépítése, amely egyrészt biztosítja az egyes fűtési rendszerek automatika rendszereinek működését, másrészt biztosítja, hogy a rendszerek működése a kórház területén ellenőrizhető legyen.
- Új hőközpont létesítése meglévő épület átalakításával.

A projekt összes költsége 368 millió forint, az elnyert támogatás 147 millió forint.

III. A KÖZLEKEDÉS PRIORITÁS PROJEKTPÉLDÁI

A Környezetvédelem és Infrastruktúra Operatív Program keretében a közlekedési projektek központi programként valósulnak meg.

A főúthálózat műszaki színvonalának emelése intézkedésre benyújtott pályázatok közül a Projekt Kiválasztási Bizottság 2005 végéig összesen 17 projektet tartott támogatásra alkalmasnak. A Projekt Kiválasztási Bizottság javaslata alapján az Irányító Hatóság vezetője összesen 55,8 Mrd forint támogatási összegről döntött, amelyre vonatkozó Támogatási Szerződéseket a KIOP Irányító Hatóság és a Végső Kedvezményezett (Ütgdzálkodási és Koordinációs Igazgatóság – UKIG) már megkötötte.

A leszerződött projektek közül az alábbi négy esetben már befejeződtek a munkálatok:

- 4. sz. főút burkolat-megerősítése 171+677-175+000 kmsz. és 175+000-180+400 km sz. között
- 4. sz. főút burkolat-megerősítése 99+770-171+640 km szelvények között
- 44. sz. főút 11,5 t útrehabilitáció 100+000 – 119+132 km sz. között
- 4. sz. főút Berkesz elkerülő szakasz építése.

A környezetbarát közlekedési infrastruktúra fejlesztése intézkedés keretében az elővárosi közösségi közlekedés, valamint az intermodális központ közlekedési kapcsolatainak fejlesztésére vonatkozó projektek benyújtására 2005-ben került sor.

Az intermodális központ közlekedési kapcsolatainak fejlesztése komponens keretében a Győr-Gönyű Országos Közforgalmú Kikötő fejlesztése beruházás megvalósítása történik meg: a kikötő és a vasúti kapcsolat kiépítése az országos főhálózattal, valamint a kikötő belső területének infrastruktúrális ellátása révén. A tervek szerint a további fejlesztések a 2007-13 közötti időszakban Kohéziós forrásokból folytatódnak.

Az elővárosi közösségi közlekedés fejlesztése komponens esetében a három támogatott projekt értéke 4,46 milliárd forint, az intermodális központ közlekedési kapcsolatainak fejlesztése komponens projektjének értéke pedig 9,71 milliárd forint.

III. 1. A főúthálózat műszaki színvonalának emelése

MEGVALÓSULT PROJEKTPÉLDÁK

4. sz. főút 171+677-175+000 kmsz. és 175+000-180+400 kmsz. közötti szakaszok 11,5 tonnás tengelyterhelésre történő megerősítése

A projekt célja a 4. sz. főút 171+677-180+400 km szelvények közötti szakaszának 11,5 t és tengelyterhelésre történő megerősítése, a 176+038 km szelvényben található vasúti felüljáró felújítása, valamint a 179+426 km szelvényben található veszélyes közlekedési csomópont átalakítása jelzőlámpa telepítéssel. A projekt másodlagos célja az utazási idő csökkentése, az út szolgáltatási színvonalának növelése, csomópont átépítéssel a közlekedésbiztonsági helyzet javítása. Várható eredményét tekintve kijelenthető, hogy a beruházás -beleértve a vasúti felüljáró felújítását, valamint a közlekedési csomópont átalakítását és jelzőlámpa telepítést-, jótékony hatást gyakorol a közlekedésbiztonság javítására, valamint a nemzetközi és hazai tranzitforgalom magas szintű kiszolgálására.

A KIOP támogatás összege:	1.110.499.956 Ft
Kivitelezés kezdete:	2005. március 30.
Kivitelezés befejezése:	2005. december 2.

4. sz. főút burkolatmegerősítése 99+770-171+640 km szelvények között

A projekt célja az országos közúthálózat megerősítése és alkalmassá tétele a 11,5 tonnás tengelyterhelésű járművek közlekedtetésére, azaz az Európai Tanács 96/53. EC rendeletének való megfelelés. További cél az adott útszakasszal összekötött településláncok megközelíthetőségének, közlekedésének javítása, a külterületi útszakaszok és települési átkelési szakaszok közlekedésmínőségének javítása. Másodlagos cél az utazási idő csökkentése, és az utazási kényelem növelése.

A projekt eredményeként az érintett út felületének egyenletesebbé tétele következtében csökken a károsanyag-kibocsátás, mérséklődnek a zajhatások, kényelmesebb utazási körülmények érhetőek el.

Jelen projekt keretében a megye legfontosabb főútvonalának 17,42 km hosszúságú szakaszának burkolatmegerősítése vált valóra négy szakaszban. A 4. sz. főút érintett szakaszai Szolnokon a 99+171–101+425 és 102+075–104+750 km sz. között, illetve Kisújszállásnál a 148+800–155+850 és Karcagnál a 165+600–171+640 km sz. közötti szakasz.

A burkolatmegerősítés 10,0 t-ról 11,5 t-ra javítja a 4. sz. főút teherbírását, valamint magasabb szolgáltatási színvonalat biztosít. A kivitelezési munkák 2005. július 25-ével a műszaki átadás lezárásával befejeződtek.

A KIOP támogatás összege: 1.180.000.000 Ft.
Kivitelezés kezdete: 2005. március 23.
Kivitelezés befejezése: 2005. július 25.

44. sz. Kecskemét-Gyula főközlekedési út útrahabilitációs program a 11,5 tonnás tengelyterhelés elérése érdekében, a 100+000-119+132 km szelvények között

A projekt általános célja a kiegyensúlyozott területi fejlődés elősegítése, a vidék felzárkózási lehetőségének megteremtése, a régió felzárkóztatása, a vidék társadalmi szerepének felértékelődése, a népességmegtartó képességének javítása, a városi és a vidéki térségek közötti fejlettségbeli különbségek csökkentése. A 44. sz. I. rendű főút fejlesztésével a javul a régióban található iparterületek, – Almáskerti ipari park, Kondorosi Takarmánykeverő, Barnevál, Békéscsabai Konzerv gyár – turisztikai és oktatási központok – Gyulai vár, Gyeraj lovas tanya, Munkácsy Mihály Múzeum, Tessedik Sámuel Főiskola – elérhetősége. A főút felújításával a 47-es, 5-ös főutak, valamint az M5-ös autópálya elérési feltételei javulnak.

Az útrahabilitáció keretében a 44. sz. Kecskemét – Békéscsaba – Gyula I. rendű főút 100+000 – 119+132 km szelvények közötti szakaszának rehabilitációjára kerül sor, mely a jelenlegi 7,0 m szélességű útszakasz 7,5 m-re való szélesítését, valamint a burkolat 11,5 tonnára történő megerősítését jelenti. A tervezett útszakasz a 2x1 forgalmi sávval, 19.132 km hosszban kerül kiépítésre, illetve több csomópont is kiépítésre kerül. A szélesítési munkálatok elvégzése előtt a meglévő szélesítés mindkét oldalon elbontásra kerül. A kétsopronyi, illetve a békési csomópont-

ban a balra nagy ívben kanyarodók részére a burkolat kiszélesítésével balra kanyarodó sáv kerül kialakításra.

A teljes szakaszon a burkolat megerősítésén túl pihenőhelyek, valamint a meglévő autóbuszmegállók átépítésére kerül sor.

A KIOP támogatás összege: 2.803.132.680 Ft.
Kivitelezés kezdete: 2005. március 30.
Kivitelezés befejezése: 2005. október 21.

III. 2. Környezetbarát közlekedési infrastruktúra fejlesztése

Győr-Gönyű Országos Közforgalmú Kikötő intermodális központ közlekedési kapcsolatainak fejlesztése

A pályázó neve: Észak-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság

A kivitelezés várható kezdésének időpontja: 2006. március

A projekt várható befejezése: 2008. március

A támogatási összeg: 9,714 Mrd Ft

A projekt rövid leírása:

A projekt – igazodva az EU közlekedés- és környezeti politikai céljaihoz – a kikötőben működő és fejlesztés alatt álló területek vasúti ellátását, megfelelő közúti úthálózati kapcsolatának kiépítését, ezen területek további infrastrukturális ellátását, hosszú távú bérbeadással történő használatát biztosítja, a tervezett teljes kikötői telepítéshez igazodó módon. Ezzel a projekt lehetővé teszi az intermodális kapcsolat útján (vízi út, vasút, közút) a térségben meglévő igények kielégítése érdekében az áruforgalom gazdaságos, környezetbarát kielégítését és megalapozza a kikötő teljes kiépítésének komplex infrastrukturális ellátását.

Emellett biztosítja a növekvő áruforgalmazás lebonyolítását, távoli területek elérését intermodális központként való kiszolgálással az eddig betelepült mintegy 6,3 ha és további 25 ha infrastruktúrával berendezendő területen működő forgalmazók számára.

IV. ÖSSZEGZÉS

A fentiekben bemutatott sikeres projektpéldák és a KIOP forráskeretének jelentős lekötöttsége igazolja, hogy Magyarország számára a KIOP-ban érintett ágazatok (környezetvédelem, energetika, közlekedés) területein számos fejlesztési projekt megvalósítása szükséges és indokolt. 2006 folyamán nagyrészt a támogatott KIOP projektek megvalósítása zajlik, a projektek befejezése számos esetben 2007-re illetve 2008-ra is átnyúlik.

Ványik Beatrix